Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

NAJER FOLKSBLAT · פרייז 15 גראשען

היינט 10 זייטען

נייער פאלקסבלאט

№ 145 | Łódź, Czwartek, 23 czerwca 1932 r. | צענטער יאהרגאנג | לאדז, דאנערשטאג, י"ט סיון תרצ"ב | № 145

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. — אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 224-71

מאניפעסט פון פרעז. הובער

אנ'אולטימאטום פאר אלע מלוכות פון דער גאנצער וועלט

גענף, 22. (ספ. טעל.)
א שטארקען רושם האט אין די פאליטישע קרייזען געמאכט דאס פלוצלונגע צוזאמענרופען אויף היינט בייטאג א זיצונג פון דער הויפט-קאמיסיע ביי דער ענטוואפנונגס-קאנפערענץ הגם נעכטען נאך האט דער פרעזידענט פון דער קאנפערענץ, הענדערסאן דערקלערט, אז זי וועט צוזאמענגערופען ווערען ערשט אין אנהויב יולי.

אויפ'ן סדר היום פון דער היגער זיצונג געפינט זיך דאס אדורכלייענען דורכ'ן אמבאסאדאר גיבסאן פון הובער'ס נייער דעקלאראציע.

דאס צוזאמענרופען פון דער קאנפערענץ איז געשעהן מחמת דער דעצידירטער פאדערונג פון הובער'ן וועלכער וויל דורך זיין איניציאטיוו א שטויס טון די גענפער און לאזאנער בעראטונג אויף א רעאלען וועג ארויף.

וואשינגטאן, 22. (ספ. טעל.)
דער פרעזידענט הובער האט פערעפענטליכט א מאניפעסט, וועלכען ער האט אליין איבערגעלייענט אין סענאט.

דאס איז א מאניפעסט צו אלע מלוכות פון דער גאנצער וועלט מיט אנ'אויפפאדערונג, אז אויב זיי ווילען, אז אמעריקא זאל זיי שענקען די חובות, זאלען זיי תיכף צוטרעטען צום אדורכפיהרען אין לעבען א פולשטענדיגע ענטוואפנונג.

אין דעם מאניפעסט ווערט גענוי אנגעוויזען ביז וואס פארא מינימום עס זאלען דערגרייכט ווערען די בעוואפענטע כוחות פון יעדער מלוכה.

דער מאניפעסט ענדיגט זיך מיט די ווערטער:
„אויב די מלוכות האבען געלד אויפ'ן כסדר'דיגען בעוואפענען זיך, דארפען זיי אויך קאנען צאהלען די חובות פון דער מלחמה, וואס איז געווען א רעזולטאט פון דער בעוואפנונג, אויב די מלוכות וועלען נישט מסכים זיין אויף דע רתיכף'דיגער ענטוואפנונג פאדערט אמעריקא תיכף צו בעצאהלען אלע חובות און די וועט זיי נישט שענקען קיין איין סענט.

דער מאניפעסט פון הובער'ן אויף דער ענטוואפנונגס-קאנפערענץ

גענף, 22. (ספ. טעל.)
דער אמעריקאנער דעלעגאט גיבסאן האט געקומען ראדיא-טעלעגראפיש דעם איבהאלט פון הוּ-בערס מאניפעסט און צוליב איהם איז גערופען געווארען אנ'עקסטרא זיצונג פון דער ענטוואפנונגס קאנפערענץ.

גיבסאן האט אויף דער קאנפערענץ איבערגעגעבען דעם מאניפעסט וועלכער איז דא געווען די סענסאציע פון טאג.

עס האט זיך אנגעהויבען א דיסקוסיע, אין וועלכער עס האבען זיך בעטייליגט פארשטייער פון די מלוכות און אויך דער סאוויעטישער דעלעגאט ליטווינאוו.

די אלע ארויסגעזאגטע מיינונגען זענען דאס רוב געווען וויסמיידענדע...

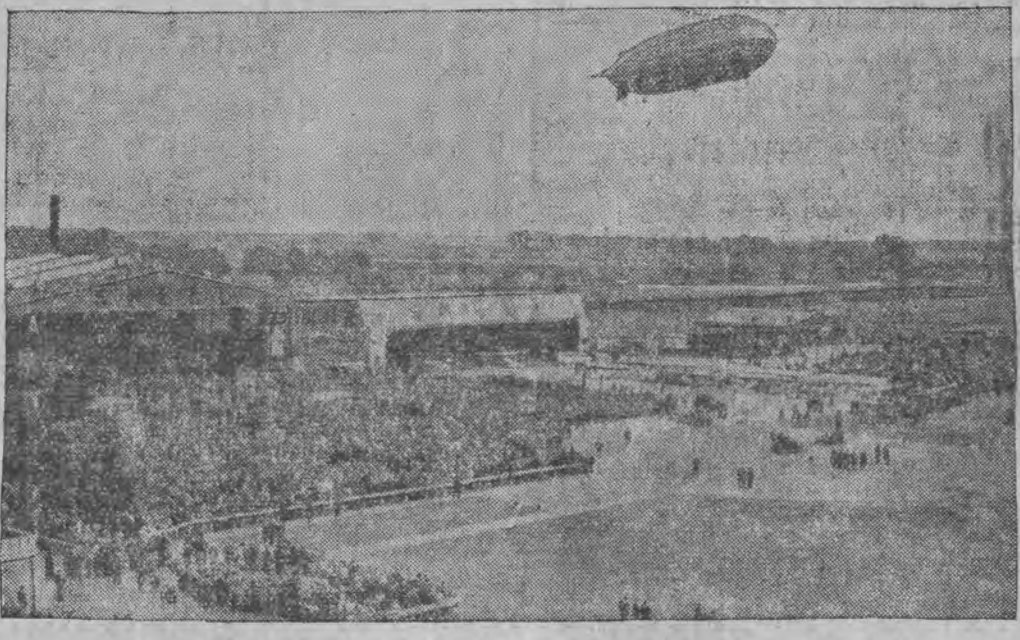

די לופט-שיף „גראף צעפעלין" איבער דעם האפען פון ראטערדאם (האלאנד)

דער פילאזאף און פעדאגאג שפראנגער, איז אלט געווארען פופציג יאהר.

פערמשפט א שפיאן אין טארן

טארן, 22. (טעלעפאניש.)
א שטאנד-געריכט האט פערמשפט דעם פראוואסלאווענעם זעלנער ניקאלאי טשיזש צום טויט פאר שפיאנאזש.

דער מלוכה-פרעזידענט האט דעם טויט-אורטייל פערביטען אויף פופצעהן יאהר שווערע תפיסה.

פוילישער וו.-פינאנץ-מיניסטער אין לאזאן

לאזאן, 22. (ספ. טעל.)
דא איז אנגעקומען דער פוילישער וויצע-פינאנץ-מיניסטער, קאץ, וועלכער איז געקומען מיט א ספעציעלער מיסיע צו דער ווירטשאפטליכער קאנפערענץ אין לאזאן

איבעראשענד נייעס פאר אלע לאדזער לעטניקעס!
אויב איהר ווילט א גוט געשמאק און כשר מיטאג מיט היהן און געבנזעבס, טא אילט אלע אין ניי-רעמאנטירטען ערשטקלאסיגען און
כשר'ן רעסטאראן A'la Aschinger פעטריקאווער 30 טעל. 205-91
וואו איהר בעקומט דאס בעסטע און געשמאק מיטאג מיט היהן און פולסטע גענזענס נור פאר 1.75 זל.
סאלידע בעדינונג. געבעקס פריי. פון 7 א זייגער פריה בעקומט מען טעגליך די בעסטע יארסקע פריהשטיקען און אווענדברויטען נור פאר 1 זל.
מיטאג כמעט בחנם!

נאך לאנגע און שווערע ליידען איז נעכטען געשטארבען אין עלטער פון 70 יאהר מיין ליבע פרוי, מיין טייערע נישט-פערגעסענע מוטער, שוויגערמוטער און גרויסמוטער
נ"ע
בילה אשת ר' יצחק מאיר נ"י גרינפעלד
(משטעקאטשין)
די לויה קומט פאר היינט, דאנערשטאג, י"ט סיון תרצ"ב, 2 א זייגער נאכמיטאג פון טרויער-הויז שרודמיעסקא 24 (פריהער ציגעל-גאס 11), וועגען וואס עס טיילען מיט אין גרויס צער
די טיפטרויערנדע הינטערבליבענע.

אכטונג, טוריסטען קיין א"י!
נור נאך איינציגע טעג איז פערבליבען זיך צו פערשרייבען אין דער
עקסקורסיע קיין ארץ-ישראל
אונטער דער לייטונג פון אינזש. י. זילינסקי.
אלע די, וועלכע ווילען מיטפאהרען מיט דער עקסקורסיע דארפען תיכף איינצאהלען 500 זל. אין Komunalna Kasa Oszczędności miasta Łodzi 68,338 P. K. O.
און אונז איבערשיקען די דאקומענטען. אלע ארט אינפארמאציעס צו בעקומען אין „תוצרת ארץ-ישראל", שרודמיעסקא 1, טעל. 193-42
3831

ווארנונג!
דערמיט ווארנען מיר דעם ה' י. גארדין, רייזענדער אויף אבערשלעזיען, אז ער זאל מיר צושטעלען די איינקאסירטע סומע פון די קונדען איבער 2600 זל. ביז'ן 1-טען יולי 1932. אין געגענפאל וועלן מיר געצוואונגען זיין דעם ענין איבערצוגעבען דער פראקוראטור און מיר נעהמען ארא פון זיך די אחריות פאר די ווייטערדיגע פאלגען.
מיט אכטונג
פירמע ה. ברין
פיעטריקאווער 48
3883

נאך קורצע און שווערע ליידען איז געשטארבען מיין ליבע און אונפערגעסליך טעכטער'ל
נ"ע הענע בת ר' יעקב נ"י ראזענקאפף
אין עלטער פון 7 יאהר.
די לויה קומט פאר היינט, דאנערשטאג, דעם 23 יוני 1932, 3 א זייגער נאכמ. פון טרויער-הויז, פיעטריקאווער 28, וועגען וואס עס טיילט מיט אין גרויס צער
דער אין טיפען טרויער פערבליבענער פאטער

נאך קורצע און שווערע ליידען איז נעכטען, ד. 22. ד. ח. געשטארבען אין עלטער פון 65 יאהר אונזער אונפערגעסליכע
נ"ע בלומע טשארנא
(פון דערהיים גאליבארסקא, געבוירען אין וויסאקא-לימאווסק)
די לויה קומט פאר היינט, דאנערשטאג, דעם 23. יוני 1932, 1 א זייגער בייטאג פון טרויער-הויז, זאכאדניא 40, וועגען וואס עס טיילט מיט אין גרויס צער
די טיפטרויערנדע פאמיליע.

היטלעראָוצעס שיסן אויף א פוילישן צוג

דאַנציג, 22. (ספּ. טעל.)
נעכטען איז אויפ'ן הויפּט-וואָגזאַל אין דאַנציג פאָרגעקומען אַ וויכטיגער אינצידענט:
בעת עס איז אַרויסגעפאָהרען דער פאַסאַזשיר-צוג אין דער ריכטונג פון טשעוו, — 10 מינוטען, — האָט אַ גרופּע היטלעראָוצעס דריי מאָל געשאָסען אויף אַ וואַגאָן-אָפּטיילונג וואו עס האָבען זיך געפונען זעקס פוילישע קריגס-מאַטראָסען, וועלכע זענען געפאָהרען מיט'ן צוג.
קיין מענשען האָבען די קוילען נישט געשאַדט.

אהיזק פון 3,600,000 זלאָטעס

צוליב אויטאָ-אפּאַנעס, וואס זענען געשמוגעלט געוואָרען פון דייטשלאַנד

וואַרשא, 22 (טעל.)
פעראינטערעסירטע פאַקטאָרען זענען געקומען אויף די שפורען פון א גרויסער שמוגעל-אפּערע: דורך דאנציג און קאטאָוויץ זענען אין דעם לעצטען יאָהר אדורכגעשמוגעלט געוואָרען אנ'ערך 40 000 אויטאָ-אַפּאַנעס, אויף וואָס די רעגירונג האָט טעאָרעטיש געהאט א היזק פון 3 מיליאָן 600 טויזענד זלאָטעס.

דייטשע קריגס-שיפען אין דאנציג

דער היטלעריסטישער שמחה וששון און העצע

דאַנציג, 22. (טעלעפאָניש).
דאָ זענען פאָרגעקומען גרויסע פייערליכקייטען צוליב'ן אָנקומען פון די דייטשע קריגס-שיפען.
עס האָט זיך געשאַפען אַ שטאַרקע נאַציאָנאַליסטישע שטימונג.
די פוילישע נאָטע צו דעם דאַנציגער הויך-קאָמיסאַר וועגען דעם קומען פון די קריגס-שיפען האָבען די דאַנציגער צייטונגען פערזעהן מיט העצערישע קאָמענטאַרען.

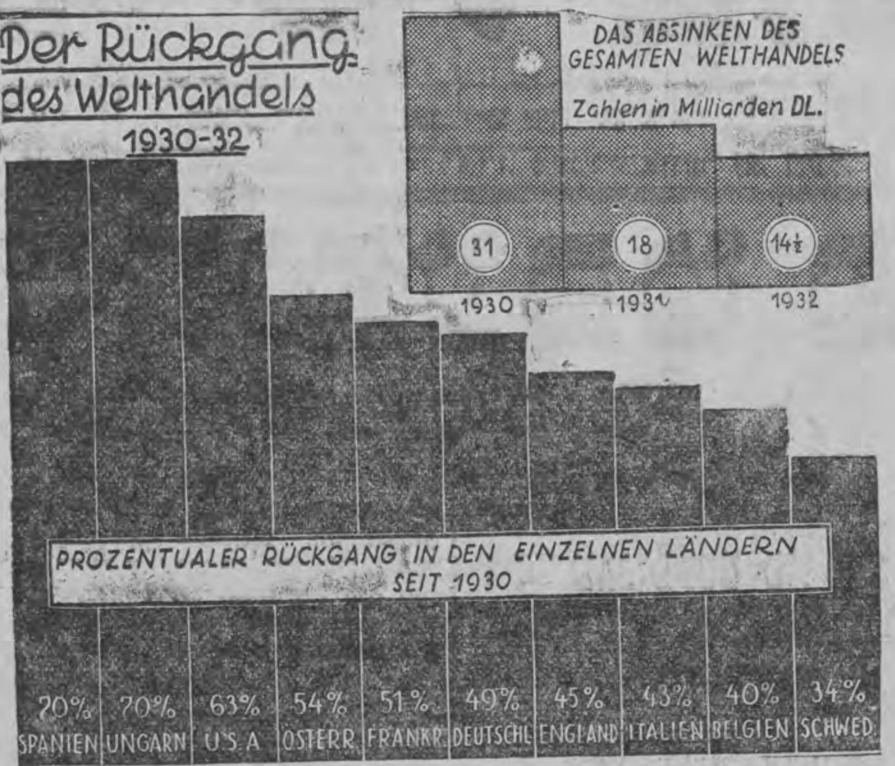

אין פערלויף פון צוויי יאָהר איז דער וועלט-האנדעל געפאלען אויף א העלפט
(לויט דעם אויסצייכנונג פון א דייטשען סטאטיסטישען ביוראָ)

דער פאָליציי-פּרעזידענט פון מאדריד באַסקעז

איז פערוואונדעט געוואָרען בעת א קאמוניסטען-דעמאנסטראציע

מען טאַפּט דעם דופק...

און ווי וועט עס, א שטייגער זיין, ווען ווילהעלם 2 וועט צוריק קייזער?

לאָזאַן, 22. (ספּ. טעל.)
מ'גיט איבער אין די קולואַרען פון דער קאָנפערענץ, אַז דער דייטשער אויסערן-מיניסטער נויראַט האָט זיך פּריוואַט אָנגעפרעגט ביי די [illegible] הערן פון פראַנקרייך, ענגלאַנד און איטאַליען, ווי זיי וואָלטען זיך פערקוקט אויף דעם, ווען ווילהעלם זאָל גיין צוריק אויפ'ן טראָהן...
די ענטפערס זענען נישט בעקאַנט.

אזוי, צו אזוי — מען קאן נישט צאָהלען

לאָזאַן, 22 (ספּ. טעל.)
דער דייטשער אויסערן-מיניסטער נויראט האָט איבערגעגעבען מאקדאנאלד'ן א מעמאָראנדום, אין וועלכען עס ווערט געזאָגט, אז דייטשלאנד קאָן נישט איינגיין אויפ'ן פראנצויזישען פּלאן פון לעזען די ענטשעדיגונגס-פראגע, מחמת דער ארבייטסלאָזיגקייט, דעם נישט-קענען הנכערען די די שטייערען, מחמת דער גרויס פון די אויסערליכע חובות א. א. וו.

געוו. דעפּוטאט פארבשטיין געקומען קיין ווארשא

וואַרשאָ, 22. (טעלעפאָניש).
דער געוו. סיים-דעפּוטאַט העשל פאַרבשטיין וועלכער אַמטירט איצט שטאַביל אין פאַלעסטינע אַלס אַ מיטגליד פון דער יודישער [illegible] איז געקומען קיין וואַרשאָ אויף צוויי וואָכען.

באהן-קאטאסטראפע נעבען פּיעטריקאוו

פּעטריקאָוו, 22. (טעלעפאָניש).
נעבען פּעטריקאָוו איז פאָרגעקומען אַ צוזאַמענשטויס צווישען צוויי צוגען.
עס זענען דאָ צוויי פערוואונדעטע.
קיין בעדייטענדער שאָדען איז נישטאָ.

יודיש-פּוילישע געז.
ליה-ביבליאטעק
אויפ'ן נאָמען פון
א. אייזענשלאס
לימאנאווסקי (אלעקסאנדראָווסקא) 15
די ביבליאָטעק איז אָפען פרייטאָג, שבת און זונטאָג פון 5 ביז 9 אָווענד. מאָנטאָג, דינסטאָג, מיטוואָך און דאָנערשטאָג פון 7 ביז 10 אין אָווענד.
מיטגלידער-אפּצאָהל 80 גראָשען א חודש
פאר ארבייטסלאָזע 60 גראָשען א חודש

גאנץ לאָדז ווייסט
אז דער פאטאגראפישער אנשטאלט
„פאלאניא"
שוו. יעזשעגא 11
איז פאָפולער מיט זיינע גוטע קינסטלערישע אויפנאָהמען, און בעמיהט זיך צו זיין פאר די ג' קליענטען זעהר פינקטליך. און ד. רצ. בעזיצט ער א גרויסען אויסוואהל פון ארטיסטישע קאָסטיומען.
מיט אכטונג
ארטיסט. פאטאגראף. אטעליר
„POLONJA"
לאדז, יעזשעגא 11.
אונגה. דיפל. פאָטאָגר גוטערמאַן
צופאָהר מיט טראמוואי נומ' 8.

URODONAL
CHATELAINA

Zwalcza
reumatyzm
podagrę
piasek
sklerozę
czyści nerki
oczysz. wątrobę
i stawy,
łagodzi arterje
i zwalcza
otyłość
Do nabycia we wszystkich aptekach i skł. apt.
Przedstawicielstwo ul. Fredry 4 Warszawa

אבאנסן אין נייעם פאלקסבלאט
האָבן גרעסטען ערפאלג!

בעזה"י
א בשורה טובה פאר לאָדזער יודען!
צום נייעם שול-יאָהר תרצ"ב (1932/33) אי"ה ווערט געעפענט די שוין לאַנג-ערווארטעטע
לאָדזער ערציהונגס-אנשטאלט
„חורב"
וואָס וועט בעזה"י זיין לשם ולתפארת פאר'ן לאָדזער יודענטום.
„חורב" ווערט איינגעאָרדנעט אין א היגיענישן קאָמפאָרט-איינגעריכטעטען לאָקאַל.
„חורב" איז די ערשטע ערציהונגס-אנשטאלט, וואָס ווערט געגרינדעט און וועט אָנגעפיהרט ווערען דורך די בעסטע פעדאגאגישע פאכמענער, וואָס דאָס רעליגיעזע יודענטום אין פוילען פערמאָגט.
„חורב" וועט מיט זיין סדר הלמוד און אופן פון ערציהונג זיין בעזה"י בתכלית השלמות אזוי אז די תלמידים וואָס וועלען דאָרט ערצויגען ווערען וועלען זיין באזה"י מושלמים בתורה ויר"א און מדות טובות מיט דרך-ארץ'דיגער אויפפיהרונג אין עלטערן-הויז, און אין דער געזעלשאַפט.
„חורב" האָט פאר זיך ז'עם וויכטיגען ציל צו ענטוויקלען די גייסטיגע פעהיגקייטען פון יעדען תלמיד.
„חורב" וועט גרויס אכט לעגען אויף די למודי-חול, בכדי צוצוגרייטען דאָס יודישע קינד צום לעבען, עס גאראנטירען דערפאר די ערשטקלאַסיגע לערן-קרעפטען.
אין דער שפּיץ פון דעם נייען ערשטקלאַסיגען מוסד „חורב" שטעהען די בעקאנטע און פון אלעמען אָנערקענטע און בעליבטע פערזענליכקייטען דוד צבי זילבערשטיין, חיים דוד רוזאַנעס א. א.
איינשרייבונגען קומען פאָר טעגליך פון 10—2 און 5—9 אָווענד אין דער צייטווייליגער קאנצעלאריע סילינסקיעגא 44 וואָלטשאַנסקא 11, פראָנט 1-טער שטאָק.
3889

בלוטיגער בירגער=קאַמף אין דייטשלאַנד

נעכטען זענען דער'הרג'עט געוואָרען 14 מאַן און 100 זענען פאַרוואונדעט געוואָרען

ב ע ר ל י ן, 22 (ספּ. טעל.)

אין בערלין, קעלן, האַמבורג, עסען, ברעסלוי און בראַנשווייג זענען היינט פאָרגעקומען גרויסע בלוטיגע צוזאַמענשטויסען צווישען היטלעריסטען און קאָמוניסטען.

עס זענען פעסטגעשטעלט געוואָרען ביז יעצט 14 טויטע און ביז 100 פערוואונדעטע.

די בלוטיגע געשלעגען זענען פאָרגעקומען מיט מעסערס און רעוואָלווערען.

קאָנפערענץ פון מין. זאַלעסקי מיט'ן מיניסטער טיטולעסקו

ג ע נ ף, 21 (ספּ. טעל.)

עס האָט דאָ אָפּגעהאַלטען א קאָנפערענץ דער מיניסטער זאַלעסקי מיט'ן רומענישען אויסערן-מיניסטער טיטולעסקו, אין שייכות מיט'ן ענין אונטערשרייבען דעם פויליש-סאָוויעטישען נישט אנגריפס-פּאַקט.

אויפנאַהמע ביים מין. זאַלעסקי

ג ע נ ף, 22 (ספּ. טעל.)

ביים פוילישען אויסערן-מיניסטער זאַלעסקי איז היינט אין אָוונד פאָרגעקומען אַן'אויפנאַהמע פאַר פאָרזיצערס פון קריגס קאָמיסיעס און עקספּערטען פון בעזונדערע מלוכות אויף דער ענטוואָפנונגס קאָנפערענץ.

עס זענען געווען רעפּרעזענטירט: אַמעריקאַ, ענגלאַנד, עסטלאַנד, יאַפּאַן, טשעכאָסלאָוואַקאַי, יוגאָסלאַוויע, שוועדען און פראַנקרייך.

רעכט פון פראַנצויזישע פרויען

פ אַ ר י ז, 22 (ספּ. טעל.)

דער סענאַטאָר מאַרטען האָט אריינגעטראָגען אין סענאַט א פאָרשלאַג וועגען אנערקענען וואַהל-רעכט פאַר פרויען.

דאָנערשטאָג וועט דער ענין בעטראַכט ווערען אין פּאַרלאַמענט.

עס זענען אָנגענומען געוואָרען ספּעציעלע פאָרזיכטס מיטלען, כדי אָפּצוהיטען פון דעמאָנסטראַציעס מצד אָנהענגערינס פון דעם פרויען-וואַהל-רעכט. אויף די גאַלעריעס פאַר'ן פּובליקום.

א היטלעראָוויעץ—דער פאָרזיצער פון פרייסישען סיים

ב ע ר ל י ן, 22. (ספּ. טעל.)

דער פרייסישער סיים האָט אויסגעקליבען אַלס פאָרזיצער דעם היטלעראָוויעץ קערל.

מען גיט זיך „קאָמפּלימענטען" אין דער וואַרשאַווער יודישער גמינע

צו קלעפּ איז עס נאָך נישט געקומען

וו אַ ר ש א 22 (טעל.)

די היינטיגע זיצונג פון דעם וואַרשאַווער קהלה-ראַט איז ווידער געווען זעהר א שטורמישע.

עס איז געפיהרט געוואָרען די דיסקוסיע איבער דעם פּרעזעס מאַזור'ס עקספּאָזע.

דערביי זענען פאָרגעקומען געגענזייטיגע זידלערייען צווישען די ציוניסטען און אגודה'סטען:

די ציוניסטען האָבען פאָרגעוואָרפען דער „אגודה", אז זי האָט גע'גנב'עט אוקראַינער געלדער. און די „אגודה" – די ציוניסטען, אז זיי האָבען גע'גנב'עט קרן-היסוד-געלדער.

מ'האָט געמיינט, אַז אָט-אָט וועט אויסברעכען א געשלעג, אָבער די זיצונג איז איידער וואָס-ווען געשלאָסען געוואָרען.

שאַרקעי האָט בעזיגט שמעלינג'ען אויף פונקטען

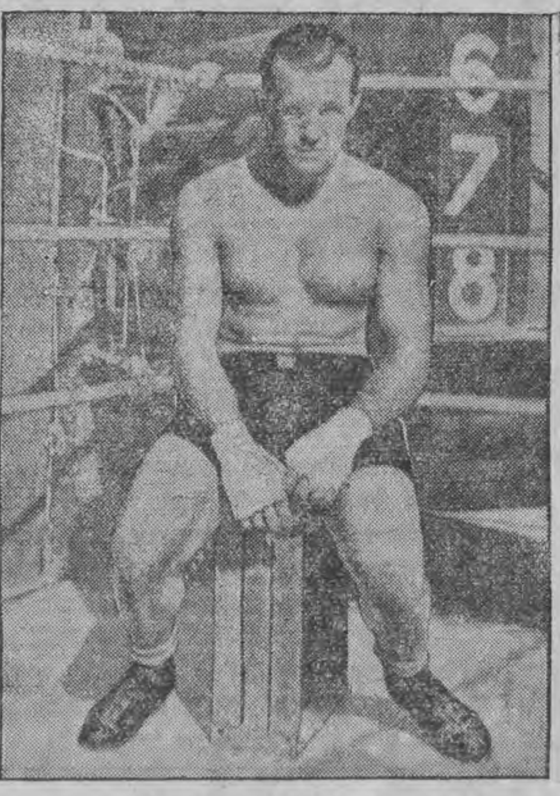

דזשעק שאַרקעי

מאַקס שמעלינג

נ י ו - י אָ ר ק, 22 (ספּ. טעל.) נאָכ'ן איבערציילען די פונקטען פינ'ם באָקס-מעטש צווישען דעם אַמעריקאַנער דזשעק שאַרקעי און דעם דייטש מאַקס שמעלינג, האָט זיך אַרויסגעוויזען, אַז צוויי פונקטען-ריכטער האָבען געשטימט לטובת שאַרקעי'ן און איינעם לטובת שמעלינג'ען.

דער בעקאַנטער עקאָנאָמיסט פּראָפ. ווערנער זאָמבאַרט, איז איינגעלאַדען געוואָרען אַלס ווירטשאַפטליכער בעראַטער קיין טשילי.

די פּרעזעסע פון דער וואַרשאַווער יודישער קהלה דראָהט מען מיט טויט

וו אַ ר ש א, 22 (טעל.)

די פּרעזעסען פון דער יודישער קהלה: ד, ה. דער פּרעזעס פון דער פערוואַלטונג, מאַזור, און דער פּרעזעס פון ראַט טראַקענהיים, האָבען בעקומען אַנאָנימע בריף מיט טויט-אורטיילען, אז אויב זיי וועלען נישט אָפּשטעלען דעם קאַמף געגען די קהלה-בעאַמטע וועט מען זיי דערשיסען.

דער כאַאָס אין לאָזאַן

פראַנקרייך און ענגלאַנד דראָהען זיך געגענזייטיג

פּאַ ר י ז, 22. (ספּ. טעל.)

די היינטיגע פריהמאָרגען-פּרעסע בעשטעטיגט די קלאַנגען, וואָס האָבען נעכטען קורסירט, אַז די פראַנצויזישע דעלעגאַציע האָט אויסגעאַרבייט אַ פּראָגראַם פון רעגולירען די רעפּאַראַציע-פראַגע, וועלכע דאַרף היינט פאָרגעשטעלט ווערען דורך מאַקדאָנאַלד'ן.

ביים אויסאַרבייטען דעם דאָזיגען פּלאַן האָט זיך אויך בעטייליגט אַ פאָרשטעהער פון בעלגיען. די פּרטים פון דעם פּלאַן ווערען דערווייל געהאַלטען בסוד.

לויט די פּרויבערונגען פון „פּערטינאַקס" זאָל פראַנקרייך אַנערקענען פאַר דייטשלאַנד פון אַ 3 ביז 5-יאָהריגען מאָראַטאָריום, בתנאי, אַז אויך אַמעריקאַ וועט אַזוי האַנדלען אין בעצוג צו די מלחמה חובות.

דאָס מאָראַטאָריום זאָל נישט חל זיין אויף די האַנדעל-צושטעלונגען, ווייל דאָס וואָלט זיך נישט גינסטיג אָפּגעשלאָגען סיי אויף די פראַנצויזישע און סיי אויף די דייטשע אָפּנעהמער.

נאָכ'ן אָפּלויפען פון דעם דאָזיגען מאָראַטאָריום פעסטשטעלען דעם אינדעקס פון דייטשלאַנדס וואוילשטאַנד.

אויפ'ן יסוד פון אָט-דעם אינדעקס און די פעסטגעשטעלטע פּראָדוקציע-פעהיגקייטען ווי אויך די קויפס-קראַפט פון גאָלד א.אַ. וועט פעסטגעשטעלט ווערען די ענדגילטיגע סומע וואָס דייטשלאַנד וועט דאַרפען בעצאָהלען.

„פּערטינאַקס" פּערזיכערט, אַז די פראַנצויזישע דעלעגאַציע וואַרפט קאַטעגאָריש אָפּ די ענגלישע טעזע, וועגען דעם באַלדיגען שטרייכען פון די רעפּאַראַציע-חובות, און אין פאַל, ווען מאַקדאָנאַלד זאָל זיך ווייטער האַלטען ביים זייניגען, איז זי גרייט אַפילו אויפצורייסען די לאָזאַנער קאָנפערענץ.

אַאייניגע צייטונגען פערזיכערען, אַז מחמת די צוגונגענע פון העריאָן, האָט מאַקדאָנאַלד געענדערט זיין פּערזענליכע שטעלונג, און ווייזט איצט אַרויס אַן'עטוואָס גרעסערע פערשטענדיגונג פאַר די פראַנצויזישע פאָדערונגען.

„עקאָ דע פּאַריז" איז מודיע, אַז בעת דער נעכטיגער קאָנפערענץ מיט העריאָן, האָט דער אַמבאַסאַדאָר גיבסאָן דער'קלערט, אַז הובער וועט בקרוב פערעפענטליכען אַ וויכטיגע דעקלאַראַציע מכוח ענטוואָפנונג און קריגס-חובות. הובער זאָל נעמליך דער'קלערען אַז די אַמעריקאַנישע רעגירונג וועט נישט בעריקזיכטיגען די פערלאַנגען פון די פערשולדיגטע מלוכות מכח'ן פערקלענערען די מלחמה-חובות ביז די אייראָפּעאישע מלוכות וועלען נישט איינגיין אויף אַ בעדייטענדער פערקלענערונג פון דער בעוואָפנונג.

די אָנבאָטונג פון הובער'ס אַ נייער דעקלאַראַציע שאַצען אָפּ די פּאַריזער פּאָליטישע קרייזען אַלס אַן'אינערליך-פּאָליטישען מאַנעווער ערב די נייע פּרעזידענטען-וואַהלען אין אַמעריקאַ.

לאָנדאָן, 22. (ספּ. טעל.)

דער לאָזאַנער קאָרעספּאָנדענט פון דער „מאָרנינג פּאָסט" ברענגט די סענסאַציאָנעלע ידיעה, אַז מאַקדאָנאַלד זאָל היינט נאָך אַריינטראָגען אַנ'ערקלערונג אַז ענגלאַנד זאָגט זיך אָפּ פון אַלע רעפּאַראַציע-צאָהלונגען און פון מלחמה-חובות. וואָס נעהערען איהר פון אייראָפּעאישע בעלי-חובות. דער דאָזיגער אָפּזאָג זאָל זיין אָפּהענגיג דערפון, ס'אַראַ שטעלונג עס וועלען אין דער הינזיכט אָננעהמען אַנדערע אייראָפּעאישע מלוכות.

מאַקדאָנאַלד וועט איין זיין דערקלערונג אויסדריקען די איבערצייגונג אַז אויך אַנדערע אייראָפּעאישע מלוכות וועלען אין דער הינזיכט נאָכטון דעם ביישפּיל פון ענגלאַנד.

Dr. Różaner

ספּעציאַליסט פון הויט און וועגערישע קראַנקהייטען, מענער-שוואַכע און קינדערלאָזיגקייט

נאַרוטאָוויטשא 9 טעלעפאָן 128-98

נעמט אָן פון 8–10; 4–8 אָוונד.

זונטאָג פון 9 ביז 10 פריה.

Samochody

i motocykle używane.

Kupno, sprzedaż, komis zamiana.

Auto-Agencja

Gdańska 82 tel. 189-28

פאַר גאָלד, בריזשוטעריע און לאָמבאַרד-קוויטעס צאָהלט די העכסטע פּרייזען

איזידאָר פּיאַלקאַ

פּיעטריקאָווער 7. 52-03

רעשטען

לאָדז, נאָוואָמיעסקאַ 5

פראָנט, 2-טער שטאָק

פערשידענע קאַמגאַרנס, בילינס, טאָמאַשאָווער און לאָדזער אויף אַנציגער און פּאַלטאָנס

ווי אויך די מאָדערנסטע דאַמען-שטאָפען אויף פּאַלטאָנס און קאָסטיומען

מיט 30% ביליגער

קומט און איבערציַיגט אייך, ביי

SZCZĘSLIWY

געפינט זיך נאָר

אין פראָנט, II שטאָק

ווערקשטעל פון שירמס און שפּאַציר-שטעקענס

ס. פייגענבוים,

לאָדז, נאַרוטאָוויטשא 19

עמפּפעהלט אין א רייכען אויסוואַהל פון קאַליטע דאַמען- און מענער-שירמס און שטעקנס צו קאָנקורענץ-פּרייזען.

נעמט אָן אַלערליי רעפּאַראַטורען פון שירמס און שטעקנס

קלעפּסידרעס

צו זעהר ביליגע פּרייזען

בעהמט אַז די דרוקעריי פון

„ביַיעם פאָלקסבלאַט"

די קלעפּסידרעס ווערען איז משך פון 1 שעה אויסגעפערטיגט און פונאַנדערגעקלעבט איבער דער שטאָט.

„נייער פאלקסבלאט"

לאדז. 23 יוני 1932

אנ'אטעם-פויזע פאר'ן סוחר

דער איינציגער שטאנד, וועלכער ווערט די גאנצע 14 יאהר פון פוילענס זעלבסטשטענדיגקייט בעהאנדעלט ווי א שטיף־קינד, איז דער סוחר'ישער. זיין ראל אין מאדערנעם אויסבייט־אפאראט איז נישט דערשאצט געווארען. אין דער צייט, ווען די מלוכה האט אין ראמען פון מעגליכקייט געזארגט פאר אנדערע שטאנדען, איז דער סוחרישער שטאנד פערשריגען געווארען ווי א פאראזיט, אנ'אומנוציגער עלעמענט א. א. וו.

געגוג צו דערמאהנען, אז אין דער צייט, ווען בלויז דירעקטע שטייערען האבען סוחרים געצאהלט 38 פראצענט פון אלע שטייערען, האט דער פראצענט פון קרעדיטען, וועלכע זענען אנגעקומען די סוחרים בעטראפען קוים 8 פראצענט, די פראפארץ איז א געגוג בולט'ע און פאדערט נישט קיין קאמענטארען.

דערמיט האט זיך נאך דער אנטי־סוחרישער פראגנט נישט געענדיגט. מ'האט געשאפען ביידע עקאנאמישע טעאריעס אויף צו סאנקציאנירען די געגרינדעטע קארטעלען און סינדיקאטען, וועלכע האבען מיט זייער אויסניצונג־פאליטיק דאס רעשט דערדריקט דעם סוחר. דער עטאטיזם און זיינע פערשידענע פארמען האט אויך געהאט נאר איין ציל: אומשעדליך מאכען דאס ביסעל סוחרים, וועלכע אטעמען נאך.

דער ציל איז גיך דערגרייכט געווארען, סאלידע געשעפטען זענען פערוואנדעלט געווארען אין חורבות, דאס גאנצע סוחר'טום געפינט זיך אויפ'ן ראנד פון בויט און פערצווייפלונג, ווייל עס איז שוין מעהר נישט ווידערשטאנד־פעהיג געגען אלע אנגריפען אויף איהם.

די ווידערשטאנד - פעהיגקייט פון סוחר און הענדלער איז געבראכען, ערשט איצט האט די רעגירונג געזעהען זיך געצוואונגען צונויפצורופען א קאנפערענץ מיט פארשטעהערס פון סוחרים וועגען דער לאגע פון סוחרים־שטאנד. אין דער קאנפערענץ, וועלכע איז פארגעקומען נישט לאנג, האבען דאסמאל זיך בעטייליגט די דירעקטארען פון די מלוכה'שע בענק און דער דירעקטאר פון קרעדיט־דעפארטאמענט אין פינאנץ־מיניסטעריום. מ'האט געשמועסט וועגען קרעדיט־הילף פאר סוחרים. די סוחרים האבען געשטעלט מינימאלע פאדערונגען, וועלכע שטייגען נישט איבער די ראהמען פון מעגליכקייט און זענען גלייכצייטיג א מלוכה־נויטווענדיגקייט. אפשר וועלען שוין דאסמאל די דעציזירענדיגע פאקטארען אַרויסווייזען א קאפיטשקע גוטען ווילען פאר'ן אויסגעשעפטען סוחר'טום?

אויב דער האנדעל וועט טאקע דערפיהלען די ענדערונג אין בעציהונג מצד דער מלוכה צו איהם, אויב ס'וועלען איהם איינגעשפריצט ווערען אפפרישונגס־קרעדיטען און פון דער צווייטער זייט וועט אביסעל אויפהערען דער שטארקער שטייערען - דרוק, קען קומען אנ'אטעמונג־פויזע פאר'ן האנדעל און אין דער צייט וועלען סוחרים זיין אומשטאנד אנצוזאמלען אביסעל פרישע כוחות אויף איבערצוטראגען דעם אלגעמיינעם קריזיס.

אנ'אטעמונג־פויזע איז ביכולת אויפצוהאלטען די עקזיסטענץ פון טויזענדער האנדעל־משפחות א'ן גלייכצייטיג פערבעסערן די ווירטשאפטליכע פערהעלטענישען אין גאנצען לאנד, ווייל דער סוחרים־שטאנד פיהלט אויס זעהר א וויכטיגע פונקציע אין עקאנאמישען לעבען, קרעדיטירט די קאנסומציע, ענטוויקעלט און פערברייטערט איהר און האלט זאפאסען סחורות אין קרעמען און לאגערען אויף אייגענעם רעכענונג, וואס דאס לעצטע אליין פערשטארקט די פראדוקציע און גיט מענשען ארבייט.

די געפלאנטע הילפס־אקציע פאר'ן סוחר'טום קומט אביסעל צו שפעט, אבער „בעסער שפעטער איידער קיינמאל נישט".

א. ל.

—=[:o:]=—

הייסט עס — נישט דווקא יודען

קאמוניזירענדע שטימונג צווישען דער פוילישער אינטעליגענץ

דער קראקאווער „נאווי דזיענניק" ברענגט עטליכע זעהר אינטערעסאנטע שטימען פון דער פוילישער פרעסע, וועלכע דריקען אויס די ערנסטע בעאונרוהיגונג צוליב א נייער ערשיינונג, דהיינו, עס ווייזט זיך ארויס, אז צווישען דער פוילישער אינטעליגענץ לאזען זיך בעמערקען סימפאטיעס צום באלשעוויזם. אזוי שרייבט, א שטייגער, דער „גלאס נאראדו":

עס איז א בעמערקענסווערטע זאך, וואס אין פוילען קומען פאר לעצטענס ספאראדישע פאלען, ווען ס'ווערען ענטדעקט סימפאטיעס צום קאמוניזם. סימפטאמאטיש איז דערביי דער אומשטאנד, וואס די דאזיגע סימפאטיעס בעווייזען זיך צווישען דער אינטעליגענץ און נישט ווי ביז איצט אין די קרייזען פון די יודישע אקאדעמיקער.

אזוי א שטייגער קומט איצט [illegible] אפראצעס געגען די בעאמטע פון העכסטען געריכט, וועלכע ווערען בעשולדיגט אין קאמוניזם. פון אנ'אנקעטע צווישען די פיהרער פון דער קריסטליכער סטודענטישער יוגענד אין ווילנער אוניווערזיטעט איז צו זעהן, אז א געוויסער טייל פון די יונגע לייט דריקען אויס זייער סימפאטיע פאר באלשעוויזם. ענדליך האט מען אין לעמבערג ארעסטירט עטליכע פערזאן פון די טעאטער־ספערען אונטער דער בעשולדיגונג, אז זיי פראפאגאנדירען קאמוניזם. צו די דאזיגע פאקטען דארף מען נאך צוגעבען די סימפאטיעס, וואס ווערען אויסגעדריקט דעם רוסישען קאלעקטיוויזם דורך געוויסע ארגאנען פון דער פרעסע, א שטייגער, דעם סאנאטארישען „פשעלאם".

מיט אנ'ארטיקעל וועגען דער פערשפרייטונג פון קאמוניזם צווישען דער סטודענטישער פוילישער יוגענד טרעט אויך ארויס דער סאנאטארישער „קוריער ווילענסקי". דער ארטיקעל הייסט „אויף דער דריטער זייט פון דער בארריקאדע". די צייטונג שרייבט:

צווישען דער יוגענד פון אונזער אוניווערזיטעט לאזען זיך אין דער לעצטער צייט בעמערקען בולט'ע אויסדריקען פון נעגאטיווער בעציהונג צו דער קאפיטאליסטישער ווירטשאפט און צו דער קולטור, וואס איז געבויט געווארען אויף איהר באדען. דאס גיט א גרונד צו פערדעכטיגען די גייסטיגע עליטע פון אונזער יוגענד אין קאמוניסטישע סימפאטיעס און אפילו אין פילאסאפישען טיזם.

און ווייטער שרייבט די צייטונג:

פעראכטונג און אונווילען צום קאפיטאליזם וועט פיהלען יעדער, וואס וועט באמת און ערנסט וועלען קעמפען געגען דער קאמוניסטישער געפאהר.

דער, וואס וויל ערנסט ארגאניזירען דעם קאמף מיט'ן באלשעוויזם, מוז אויך קאנען פיהרען די מאסען, מוז האבען ענטוזיאזם און גלויבען. די קאפיטאליסטישע וועלט האט נישט דעם גלויבען און נישט דעם בויטיגען ווילען צום קאמף און צום זיג, די קאפיטאליסטישע וועלט איז היינט א וועלט פון ספקות, פון סקעפטיציזם און פון דעפעטיסטישע שטימונגען, די בורזשואזיע, איבעריגענס ווי ביי אונז די פריצים, איז א שיכט אהן גלויבען אין דער אייגענער צוקונפט, אהן ווילען צו הערשען, א שיכט, וואס איהרע קלאסען־אמביציע בעגניגענען זיך דערמיט, כדי דעם טאג פון איהר ענטגילטיגער מפלה אפצולעגען וואס ווייטער.

דער „נאווי דזיענניק", ציטירענדיג די פוילישע בלעטער, גיט צו פאלגענדע בעמערקונג צו דעם ענין, ארויסגעהענדיג פון יודישען שטאנדפונקט:

אויף וויפיל עס האנדעלט זיך וועגען אונז יודען.... קאנען מיר מיט צופרידענהייט פעסטשטעלען, אז ענדליך איז אויסגעשלאסען געווארען דער ספעציפישער יודישער מאמענט, גיכער דער אנטי־יודישער מאמענט פון דער דיסקוסיע ארום פראבלעם פון באלשעוויזם. אט דאס אפרייניגען די דיסקוסיאנס - אטמאספערע ליגט אין אינטערעס נישט בלויז פון די יודען, פון וועלכע [illegible] געוואלט מאכען אויך אין דעם פאל דעם טראדיציאנעלען שעיר לעזאזל, וואס איז פעראנטווארטליך פאר אלע פלאגען פון דער וועלט, נאר קודם כל אין אינטערעס פון דער זאך גופא.

ווער וועט זיין פרעזידענט פון די פעראייניגטע שטאטען?

הובער קאנדידירט פון די רעפובליקאנער

די וואהלען פון א פרעזידענט פון די פעראייניגטע שטאטען וועלען פארקומען אין נאוועמבער פון לויפענדען יאהר. פריהער דארפען די קאנגרעסען פון די בעזונדערע פארטייען בעשטימען זייערע קאנדידאטען.

די אמעריקאנער סאציאליסטישע פארטיי האט אויף איהר קאנגרעס אין מילוואקי בעשטימט אלס איהר קאנדידאט אויף פרעזידענט נארמאן טאמאס'ן, אלס וויצע־פרעזידענט דשעמס מאורער. דער קאנגרעס האט זיך ארויסגעזאגט פאר אפשאפען דאס געזעץ וועגען פראהיביציע (וואס פערווערט דאס טרינקען אלקאהאל). אלס לידער פון דער פארטיי איז געוועהלט געווארען הילקוויט.

גלייכצייטיג איז פארגעקומען דער קאנגרעס פון די קאמוניסטען. זיי האבען נאמינירט אלס קאנדידאט אויף פרעזידענט פאסטער'ן און אלס וויצע־פרעזידענט דעם נעגער פארד, רעכענענדיג אזוי ארום צו קריגען זעהר פיל נעגערישע שטימען. מ'דארף בעמערקען, אז אין די פעראייניגטע שטאטען זענען פערהאן אנ'ערך 14 מיליאן נעגערס.

די צוויי אנדערע ארבייטער־פארטייען האבען אויך שוין נאמינירט זייערע קאנדידאטען: די ארבייטער־ און פארמער־פארטיי — וועבס'ן פון סאן־פראנציסקא און די סאציאליסטישע ארבייטער־פארטיי — ריינאלדס'ן. די לעצטע פארטיי שפילט זעהר א קנאפע ראלע.

פון די צוויי גרויסע בירגערליכע פארטייען האבען די רעפובליקאנער געשטימט פאר זייער קאנדידאט דעם איצטיגען פרעזידענט הובער, אלס וויצע־פרעזידענט קערטיס'ן. דער קאנגרעס פון די רעפובליקאנער האט זיך ארויסגעזאגט פאר אייבהאלטען דעם גאלד־פאריטעט, פון די פעראייניגטע שטאטען אין דער פארשטעהענדער אינטערנאציאנאלער וואלוטע־קאנפערענץ, פאר רעפארמירען דאס אמעריקאנישע באנק־וועזען, פאר נאך מעהר העכערען די צאל־באריערען, פאר רעדוצירען די ארבייטס־צייט סיי פאר פיזישע, סיי פאר גייסטיגע ארבייטער, דערונטער אויך פאר די מלוכה־בעאמטע ענדליך פאר נאך א גרעסערער בעגרענצונג פון דער אימיגראציע, דאס הייסט כמעט פאר שליסען אינגאנצען די טויערען פון אמעריקא.

דאס דאזיגע פראגראם איז געווענדט געגען די דעמאקראטען, וועלכע וועלען אפהאלטען זייער קאנגרעס אין סוף פון יוני און וועלען פעסטשטעלען זייער פראגראם. די גרעסטע אויסזיכטען צו ווערען די קאנדידאטען פון דער דעמאקראטישער פארטיי האבען רוזוועלט און סמיט.

דער קאמף וועט זיך אפשפילען ווי געווענליך צווישען די דאזיגע צוויי גרויסע בירגערליכע פארטייען. די פאראיאהריגע וואהלען צום קאנגרעס און די אלגעמיינע שטימונגען לאזען דענקען, אז די גרעסטע שאנסען וועט האבען דער קאנדידאט פון די דעמאקראטען.

הובער האט נישט בעוויזען, נישט קוקענדיג אויף די רעקלאמע־הבטחות, צו לינדערען דעם קריזיס, פערקעהרט, די ווירטשאפטליכע דעפרעסיע איז געשטיגען מיט יעדען חודש. דאס האט נעבראכט צו א גרויסער ענטוישונג אין זיין פערזאן.

די שטערט אין רוסלאנד

אונטער'ן צייכען פון פרייען האנדעל

דער מאסקווער קארעספאנדענט פון דעם סאנאטארישען הויפט־ארגאן „גאזעטא פאלסקא" פערנעהמט זיך אין זיין לעצטער קארעספאנדענץ פון פרייען האנדעל, וואס איז, ווי בעקאנט, לעצטענס איינגעפיהרט געווארען דורך א דעקרעט פון דער רעגירונג און וואס ערלויבט סיי די קאלעקטיווע פויערישע ווירטשאפטען, סיי די פויערים, וועלכע זענען נאך געבליבען ביי זייערע אינדיווידועלע באלעבאטישקייטען צו פערקויפען אויפ'ן פרייען מארק דעם עודף פון זייער פראדוקציע.

דער קארעספאנדענט אטמאר שרייבט:

ווי ס'דאכט זיך אויס, האבען די לאנדווירטשאפטליכע דעקרעטען זיך אנגעשטויסען אויף א כאאס נישט נאר אין די קעפ פון די סאוויעטישע בעאמטע, נאר אויך אויף א געוויסען ווידערשטאנד מצד פרינציפיעל געשטימטע פאקטארען פון דער פארטיי. דער דאזיגער פאקט געפינט זיין בעשטעטיגונג אין דעם לעצטענס פערעפענטליכטען ארטיקעל פון סאוויעטישען סטאראסטע אליין, פון קאלינינען (פארזיצער פון אלסאוויעטישען אויספיהר־קאמיטעט), אין וועלכען דער מחבר בעמיהט זיך צו בעגרינדען מיט כל'ערליי אופנים, אז דער דעקרעט שטעהט נישט אין סתירה מיט דער גענעראל־ליניע פון דער פארטיי און וועלכער רופט די קאאפעראטיווע ארגאניזאציעס, זיי זאלען נעהמען אין זייערע הענד דעם האנדעל צווישען שטאדט און דארף, כדי ארויסצושטויסען די פריוואטע ספעקולאנטען, וועלכע זענען אויסגעוואקסען ווי פון דער ערד ארויס און דערביי אין אנ'אונגעהויער גרויסער צאהל. דער עיקר, דאכט זיך, איז אבער קאלינינען געגאנגען אין בערוהיגען די ארטאדאקסאלע „טאלמודיסטען" פון קאמוניזם, פאר וועלכע קאאפעראציע איז נאטירליך ווענינגער טריף, איידער פריוואטער האנדעל.

אויף וויפיל עס האנדעלט זיך וועגען די שטעט, האט דער גייסט פון נייעם נעפ גענומען בלאזען מיט דער גאנצער קראפט. אויף די מערק הערשט אין אלגעמיין א בעוועגונג, די שטימונג, אויף וויפיל עס האנדעלט זיך וועגען די שטעט, האט זיך בעדייטענד פערבעסערט, אויף די קעפ פון די בירגער האבען זיך אנגעהויבען צו בעוויזען אלס אפטער „נישט רעכטמעסיגע" קאפעלושען, אין פינף ערשטקלאסיגע רעסטאראנען, וועלכע פלעגען ביז איצט בעזוכט ווערען כמעט אויסשליסליך דורך אויסלענדער, הויבען ווידער אן צו זיצען גרעסערע געזעלשאפטען פון איינלענדער. מיט איין ווארט, דער נייער קורס לגבי דעם דארף שטויסט זיך נישט אן אויף קיין ווידערשטאנד מצד דער שטאטישער בעפעלקערונג.

אט דער נייער קורס איז אהן ספק דער איינציגער פערנינפטיגער אויסגאנג פון דער סיטואציע, נישט נאר פון סאוויעטישען, נאר אויך פון אלגעמיין־מענשליכען שטאנדפונקט. אויב דער קורס וועט קאנסעקווענט דורכגעפיהרט ווערען, אויב דער רעזשים וועט בעווייזען איינצוהאלטען די סאלדאטקע אפעטיטען פון מאנכע פערפלעגונגס־אנשטאלטען, אויב די מאבילוזירטע שטאטישע סחורות וועלען אויפהערען צו זיין אויסשליסליך קאסמעטיק און דער עיקר, אויב דער קורס וועט זיך נישט פערוואנדלען אין בארבארישע רעקוויזיציעס נאכ'ן שניט, דאן קאן סטאלינען געלונגען דעם ערפאלג, וועלכען עס האט נישט בעוויזען צו דערגרייכען לענין, דהיינו, ער קאן דערציהלען די א. ג. „סמיטשקע". די ליקווידאציע פון דער שער צווישען שטאט און דארף (ד. ה. ליקווידאציע פון שארפען געגענזאץ צווישען דער שטאט און דארף). דער וועג איז לויט פיל סימנים אויסגעקליבען ריכטיג. געשעהן וועט דאס נישט אהן בעדייטענדער זעלבסט־ליקווידאציע פון קאמוניסטישער דאקטרינערישקייט, אבער אויפ'ן דאזיגען פאקט וועט נישט רופלאנד, נישט די וועלט גארנישט פערלירען.

בעראטונג פון מארשאל פילסודסקי

מיט'ן וויצע־מיניסטער פאר אויסערן־ענינים, בעק

וואַרשא, 22. (טעלעפאניש). בעכטען אין אווענד האט דער מארשאלק פילסודסקי אפגעהאלטען א לענגערע קאנפערענץ מיט'ן וויצע־מיניסטער פאר אויסערן־ענינים, ה' בעק, וועלכער פערטריט איצט דעם נישט אנוועזענדען מיניסטער זאלעסקי.

פערענץ נישט ארויסגעגעבען געווארען, מען איז זיך אבער משער אז ס'איז גערעדט געווארען צ.א. אק טהעלע ענינים, אויך וועגען דעם [illegible] דייטשען פלאט אין דאנציג.

* * *

לויט ווי ס'איז צו זעהען פון דעפעשען, קומען אן מארגען אין אווענד 3 דייטשע קריגס־שיפען קיין דאנציג.

דער דאזיגער וויזיט קומט פאר געגען די כוונות פון דער פוילישער רעגירונג, וועלכע [illegible] אנ געוויזען אויף דעם נישט פאסענדען מאמענט און אויף דער נויטיגקייט אפצולייגען דעם וויזיט ביז די פערהעלטענישען אין דער פרייע־שטאט דאנציג וועלען אביסעל אפגעשפאנט ווערען.

טראגישער דועל פון 2 מיידלעך

ראדאמסק, 22. (טעלעפאניש)). בעת דער ארבייט אין פעלד אין דארף וואלא־ווידזשיבא, איז אויסגעבראכען א געשלעג צווישען די צוויי ארבייטערינס זאפיא ווענגשינסקא און מאריאנא שפאטאנסקא.

ווענגזשינסקא האט עטליכע מאל מכבד געווען איהר געגנערין מיט אנ'אייזען איבער'ן קאפ און זי אויפ'ן ארט דערהרגעט.

די מערדערין איז אליין אויך שטארק פערוואונדעט אזוי אז מ'האט זי געמוזט אריבערפיהרען אין שפיטאל, וואו זי קעמפט מיט'ן טויט.

DOKTOR

H. WOŁKOWYSKI

צעגעלניאנא 4, טעל. 216-90

ספעציאל-ארצט פאר הויט- און ווענערישע קראנקהייטען, מענער - שוועכע. אלע ארט אנאליזען, עלעקטראטעראפיע, בעהאנדלונג מיט קווארץ - שטראהלען.

נעמט אן פון 8—2 און פון 5—6 אווענד.

בעזונדער ווארטע־צימער פאר פרויען.

ווען האבען יודען בעקומען דעם ערשטען בית-עלמין אין זאקסען?

פונקט מיט צוויי הונדערט יאהר צוריק, אין יאהר 1732 האבען די פאר יודען, וואס האבען דעמאלט געוואוינט אין זאקסען אנגעהויבען צו מאכען פעטיציעס צום דארטיגען קעניג וועגען אן אייגענעם יודישען בית-עלמין.

אין די ארכיווען פונ'ם לייפציגער מעס-אמט געפינט זיך פיל אינטערעסאנט מאטעריאל, וועלכעס איז ווערט איבערגעגעבען צו ווערען.

איז א יוד געשטארבען אויפ'ן לייפציגער יריד אדער אויפ'ן וועג, האט מען דעם טויטען געמוזט פיהרען איבער דער דייטשער גרענעץ. קיין בעה-מען אדער אפילו קיין היילען. אין דייטשלאנד האט מען איהם נישט געטארט מקבר זיין.

שוין פריהער, דעצעמבער 1715, האט בער-העגד לעהמאן, דער גרעסטער עסקן פון יענער צייט בעקומען די ערלויבניש פונ'ם קעניג אויגוסט, אין זיין גארטען מקבר צו זיין יודישע מתים. אבער קוים צוויי חדשים שפעטער האט מען די ערלויבעניש צוריקגעצויגען, ווייל די פראטעסטאנטישע גלחים האבען נישט צוגעלאזט מ'זאל מאכען צערעמאניעס ביי יודישע לוויות, טענה'ענדיג, אז ווי באלד מ'וועט דאס די יודען ערלויבען, וועלען די קאטאליקען אויך פערלאנגען אן אייגענעם פריד האף. האט מען די יודען ווידער פערזאגט צו בעגראבען זייערע מתים....

פון דעסטוועגען האבען די קאטאליקען — איבער דער בקשה פון דער עסטרייכישער סיזערין, מאריא טערעזיא — בעקומען אין יאהר 1719 זייער אייגענעם פרידהאף און די יודען האבען געמוזט ווארטען ביז'ן יאהר 1751.

אין יאהר 1732, ווען עטליכע יודען האבען געהאט די ערלויבניש צו וואוינען אין לייפציג עטליכע וואכען פאר'ן יריד און עטליכע וואכען נאכן יריד, האבען זיי געהאט מקבר צו זיין עטליכע מתים, בשעת מ'האט זיי געפיהרט איבער דער גרעניץ, האט זיך געטראפען מיט א בר-מנן, אז דער וואגען האט זיך פאהרענדיג בארג-ארא איבערגעקעהרט און דער טויטער איז געבליבען ליגען אין דער בלאטע. דעמאלט, האט דער יוד מיכאל שמואל, אין נאמען פון די פריווילעגירטע יודען געמאכט א פעטיציע צום קעניג. אנווייזענדיג אויף דעם בזיון פאר די לעבעדיגע און נאכמעהר פאר די טויטע, האט ער געבעטען: „אזוי ווי אונזער פאטער אברהם", מ'זאל די יודען איבערלאזען א פלאץ אויסער דער שטאט „אנ'ערך הונדערט איילען לאנג און הונדערט איילען ברייט, וואו זיי זאלען קענען מקבר זיין זייערע מתים"...

(בריף פון לייפציג)

פאר דעם דאזיגען פלאץ האט ער זיך אינ'ם נאמען פון די יודען מתחייב געווען צו צאהלען „אין צוויי ראטען" דריי הונדערט טאלער, כאטש ס'איז נישט מעגליך אזא גרויסען סכום צונויפצולייגען, חוץ לזה וועלען זיי צאהלען „יעדעס יאהר דרייסיג טאלער שטייערען".

צוועלף יאהר איז די בקשה געגאנגען פון איין אמט צום צווייטען.

דערנאך האט מען זיך אנגעהויבען צו דינגען וועגען פרייז. די רעגירונג האט פערלאנגט טויזענד טאלער. די דאזיגע טויזענד טאלער האבען די יודען געבראכט אין גרויסע שולדען, וועלכע זיי האבען ערשט אין יאהר 1786 אפגעצאהלט. —

ערשט אין יאהר 1751 בעקומען זיי דעם פלאץ ווייט פון דער שטאט מיט'ן בעדינג, „אז זיי מוזען בעשעפטיגען א קריסטליכען גרעבער", חוץ לזה, מוזען זיי די צערעמאניעס „מאכען אויפ'ן היליגען ארט און נישט אין שטאט".

די דאזיגע ערלויבניש ווערט געגעבען אין 23 פעברואר 1751, די יודען יצחק מייער, מיכל שמואל, אפרים לעווי, אהרן שלמה ישראל און שמעון באנדו. נאכדעם ווי זיי האבען בעלעגט די טויזענד טאלער „פאר זיי און זייערע נאכקאמען און זייערע פאמיליעס"....

און שוין אין 25. אפריל 1751 ווערט דארט בעגראבען די פרוי פון יצחק מייער און א רוס'שער יוד, ברוך מרדכי, וואס איז געקומען אויפ'ן יריד קיין לייפציג און איז דארט געשטארבען.

אין דער צווישענצייט האט די רעגירונג צוריקגעצויגען איהר ערלויבעניש אויפ'ן יודישען בית עלמין. די רעגירונג האט גע'טענה'ט, אז מ'האט די יודען נאר פערדינגען און נישט פערקויפט דעם פלאץ און דעריבער קען מען יעדען טאג צוריקציהען.

יאהרען-לאנג האבען זיך די יודען פראצעסירט און ערשט אין יאהר 1794 איז ארויסגעגעבען געווארען דער פסק, אז דעם בית-עלמין - פלאץ האבען די יודען געקויפט און ער געהערט זיי לדור דורות.....

ז. האבער.

„דער פאטער האט איהר אויסגעטון נאקעט און געפראוועט די ווילדסטע ארגיעס"

שרעקליכע געשיכטע, דערציילט פון א יודיש מיידעל

אין לאקאל פון ווילנער פרויען שוץ איז אריינגעקומען א יונגע שיינע מיידעל, וועלכע האט דערציילט א פיינליכע געשיכטע.

ס'איז א יונגע, שיינע יודישע מיידעל, אן אייגזאמע און אנעלעבדע. זי דערציילט זייער גערן וועגען איהר פיינליכען לעבען, וועגען די פודען צרות וואס זי האט שוין איבערגעטראגען.

נאך גאר נישט לאנג האט געלעבט איהר פאטער, אנ'אכזר, א סאדיסט, טעג און נעכט פלעגט ער איהר שלאגען און פייניגען. אייבמאל איז ער צוגעפאלען אינמיטען נאכט צו איהר געלעגער און מיט אנ'אייזערנעם גאפעל איהר צושטאכען דעם גאנצען קערפער. דער מיידעלס מאמע איז אויך נישט וועניגער געפייניגט געווארען, האט נישט געקענט איבערטראגען און געשטארבען. די צווייטע פרוי איז פון איהם אנטלאפען בעצייטענס...

זומערצייט — דערצעהלט ווייטער דאס מיידעל — האט מיר מיין פאטער פערפיהרט אין זאקרעטער וואלד, דארט מיר אויסגעטון מוטער-נאקעט און געצוואונגען אזוי ארומצולויפען שעה'ן לאנג אין וואלד.

עס האבען זיך ארום מיר פערזאמעלט א היפשע צאהל דאטשניקעס, געמיינט צוערשט, אז כ'בין משוגע געווארען, איך האב אבער געוויינט און געקלאגט און דערצעהלט פאר אלעמען, אז דאס צווינגט מיר צו טון מיין פאטער, וועלכער זיצט דערנעבען אין וואלד און האלט מייבע זאכען.

מיין פערברעכערישער פאטער איז אבער פאר קיינעם נישט נתפעל געווארען און דערקלערט, אז א מיידעל דארף זיך נישט שעהמען צו געהן נאקעט.

און אזוי, טאג איין, טאג אויס, פלעגט מיר מיין פאטער פערפיהרען אין וואלד און פראווען מיט מיר די שענדליכסטע ארגיעס.

איצט, דאנקען גאט, איז ער שוין טויט, אבער מיין לאגע האט זיך קנאפ וואס פערבעסערט, איך בין אנגעקומען אלס דינסט-מיידעל און האב איצט די שטעלע פערלוירען, כ'בין ווידער געבליבען אויפ'ן גאס.

דער פרויען-שוץ האט אנגענומען אלע מיטלען צו פערזארגען דער דאזיגער עלענדער מיידעל און פערהיטען איהר פון שלעכטע וועגען.

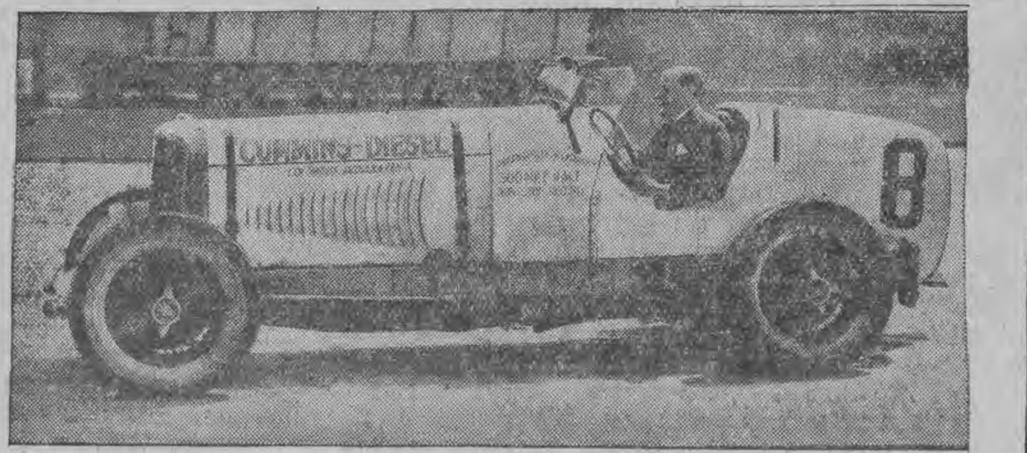

דער ענגלישער קאנסטרוקטאר קעי דאן האט אויסגעבויט א נייעם טיפ אויטאמאביל מיט א דיזעל-מאטאר

זעלבסטמארד פון א יודישע פרוי

איהר קערפער איז פריהער בעגראבען געווארען אויפ'ן קריסטליכען צמענטאזש

אין דארף פאראלאוויטש, הינטער כעלעם, האט מען אין א ברונען געפונען א דערטרונקענע דעם טויטען קערפער פון א 38-יעהריגע פרוי. לכתחילה האט מען געמיינט, אז דאס איז א קריסטין, די דארפישע פויערים האבען אבער ערקלערט, אז זיי דערקענען אין דעם מת, אז דאס איז א יודישע פרוי, און זיי וועלען דעריבער נישט לאזען דעם מת בעגראבען אויפ'ן קריסטליכען צמענטאזש, האט מען זיך געווענדעט צו דער קהלה קיין כעלם. די כעלמער קהלה האט ערקלערט, אז זי וועט נישט אננעהמען דעם מת, ווייל זי ווייסט נישט צי דאס איז א יודישער. סוף כל סוף האט מען דעם מת בעגראבען אויפ'ן קריסטליכען צמענטאזש. ערשט דערנאך האט מען אין א קלייד פון מת געפונען א רעצעפט פון א טאמאשאווער דאקטאר, האט מען אנגעהויבען אנ'אויספארשונג און עס האט זיך ארויסגעוויזען, אז דאס איז דער קערפער פון א געוויסע דבורה בערגער 38 יאהר אלט פון קאמאראוו.

די ווייטערע אויספארשונג האט כעטגעשטעלט, אז דבורה בערגער איז געווען א גרושה, זי האט זיך אומגליקליך פעריליבט און פיל געליטען. זי איז אוועקגעפאהרען קיין ווארשא, דארט האט זי געפרובט בעגעהן זעלבסטמארד דורך ארפווארפען זיך פון 3-טען שטאק. מען האט איהר אפגעראטעוועט. זי איז צוריק א היימגעקומען און אנגעהויבען ליידען פון שלאפלאזיגקייט. אויך דער רעצעפט איז געווען געגען שלאפלאזיגקייט.

אין אזא צושטאנד האט זי זיך אריינגעווארפען אין א ברונעם און טראגיש פערענדיגט איהר לעבען.

דער קערפער איז עקסהומירט און איבערגעטראגען געווארען אויפ'ן יודישען בית-עולם.

PORADNIA WENEROLOGICZNA

פון דאקטוירים-ספעציאליסטען

זאוואדזקא 1.

נאר פאר ווענערישע הויט-קראנקה.

אונ מענער-שוועכע אנאליזען פון בלוט און אויספלוס אויף סיפיליס און טריפער. קאנסיליומס מיט ספעציאליסטען פון אורא-לאגישע און נערווען-קראנקהייטען.

קווארץ-לאמפ. עלעקטרישער הייל-קאבינעט קאסמעטיק.

-- טעטיג פון 8 פריה ביז 9 אווענד. --

פון 11 ביז 12 ביי טאג און פון 2 ביז 3 נאכמ.

נעמט-אן א פרוי-דאקטאר נור קינדער און פרויען

זונטאג פון 9 פריה ביז 2 נאכמיטאג.

בעזונדער ווארטע-צימער פאר פרויען. —

וויזיט 3 זל.

דאס „ברוינע הויז" אין בערלין,

דער קינפטיגער שטאב פון די היטלעראווצעס

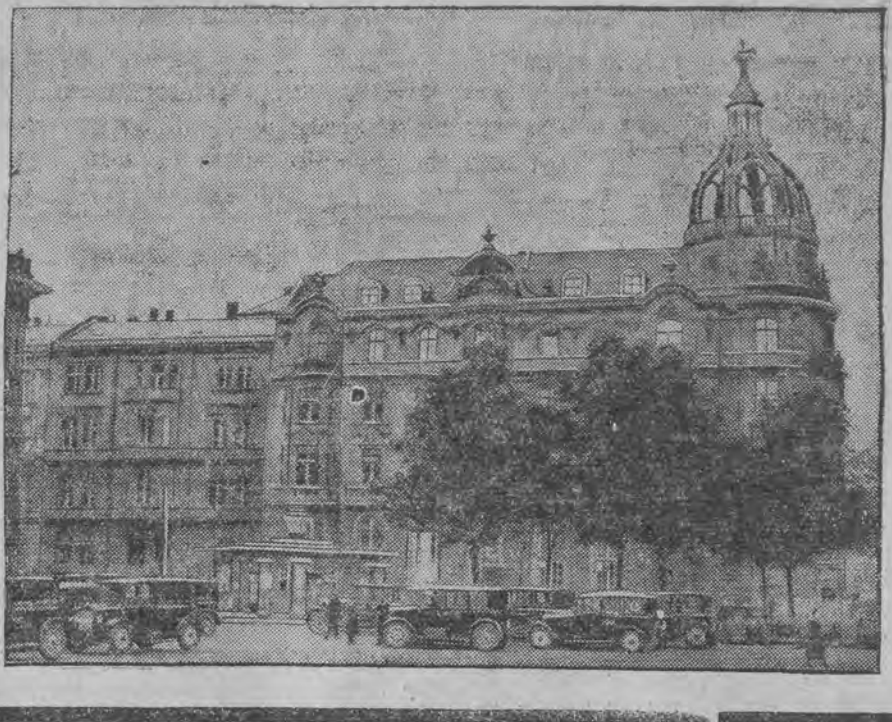

שוען היעלונג.

דאס אנשטענדיגע פריילין

(הומארעסקע)

דער יונגערמאן האט געהייסען יאהאן באם, דאס יונגע מיידעל האט געהייסען האלארעס לאום. זי איז בעווען שיין ווי א חלום. זי האט געהאט בלאנדע האר און שווארצע אויגען. יאהאן באם האט בעשלאסען, אז ער מוז געווינען דאלארעסן. פאר זיין אפגעשפארט געלד האט ער איהר געקויפט א פרעכטיג רינגעל, און ווען ער האט זי בעגלייט אין אווענד אהיים, האט ער א פרעג-געטון:

— צי וועל איך בעקומען איצט א קוש?

— ניין, — האט געענטפערט דאלארעס.

און יאהאן איז מיט אנ'אראפגעלאזטען קאפ געגאנגען אהיים.

* * *

דער יונגערמאן האט געהייסען טעא יאנסען. דאס יונגע מיידעל האט געהייסען דאלארעס לאום. זי איז געווען שיין ווי א חלום, זי האט געהאט בלאנדע האר און שווארצע אויגען. טעא יאנסען האט בעשלאסען, אז ער מוז געווינען דאלארעסן. פאר זיין גאנץ אפגעשפארט געלד, האט ער איהר געקויפט א פרעכטיגען בראנסלעט, און ווען ער האט זי בעגלייט אין אווענד אהיים, האט ער א פרעג-געטון.

— צי וועל איך בעקומען איצט א קוש?

— ניין, — האט געענטפערט דאלארעס.

און טעא איז מיט אנ'אראפגעלאזטען קאפ געגאנגען אהיים.

* * *

דער יונגערמאן האט געהייסען פעטער קוויסט דאס יונגע מיידעל האט געהייסען דאלארעס לאום. זי איז געווען שיין, ווי א חלום. זי האט געהאט בלאנדע האר און שווארצע אויגען. פעטער קוויסט האט בעשלאסען, אז ער מוז געווינען דאלארעסן, פאר זיין גאנץ אפגעשפארט געלד האט ער איהר געקויפט א פרעכטיגען פאטעפאן און פליטען און ווען ער האט זי אין אווענד בעגלייט אהיים, האט ער א פרעג געטון:

— צי וועל איך איצט בעקומען א קוש?

— ניין, — האט געענטפערט דאלארעס.

און פעטער איז מיט אנ'אראפגעלאזטען קאפ געגאנגען אהיים.

* * *

אין א געוויסען טאג האב איך בעגעגענט דאלארעסען, אזוי ווי איך האב נישט געהאט קיין אפגעשפארט געלד, האב איך איהר אלזא, נישט געקויפט קיין שום זאך. כ'האב זי פערבעטען אין א קינא. און איך האב זי אין אווענד בעגלייט א היים, האב איך א זאג געטון:

— פאר אט דער טיר האבען מיינע 3 פריינד באם, יאנסען און קוויסט געבעטען, די זאלסט געבען א קוש. אבער דו האסט אפגעזאגט. זיי האבען מיר דאס דערצעהלט. צי וועסטו מיר אויך אפזאגען?

— אויב דו וועסט בעטען — וועל איך אפזאגען.

— אבער פארוואס דאס?

— צי בין איך דען אנ'אנשטענדיגע פריילין? א מאנסביל דארף קושען, און נישט בעטען, אז מ'זאל דאס איהם דערלויבען.

כ'בין געגאנגען אהיים, אבער מיין קאפ איז נישט געווען אראפגעלאזט, ווייל איך האב א קוש געטון דאלארעסען, און דאן האב איך פערשטאנען, אז מאנסלייט ווייסען נישט, ווי זיך אומצוגעהן מיט מיידלעך....

נייע פעראָרדנונג פון פינאנץ-מיניסטער וועגען אויסטוישען צושעדיגט געלד

אין דוש. אוסטאוו נומר 46 אונטער דער פאזיציע 440 איז פארעפענטליכט געווארען א פעראָרדנונג, וואס רעגולירט אויספיהרליך דעם ענין וועגען אויסטוישען צושעדיגט געלט.

דער געזעצגעבער טיילט זעלבסטפארשטענדליך איין דאס געלט אין צוויי קאטעגאריעס, אפהענגיג פון וואס פאר א מאטעריאל עס איז אויסגעפערטיגט און נעמליך: אין פאפיר און אין מעטאל-געלט.

קודם-כל וועלען מיר זיך אפשטעלען אויפ'ן פאפיר-געלט אדער אויף די אזוי-גערופענע

באנק-בילעטען.

אלזא, א צושעדיגטער אין דער נארמאלער צירקולאציע באנק-בילעט, אויף וויפיל ס'פעהלט נישט אין איהם קיין וואסער-צייכען און מעהר ווי איין דריטעל פון דער גרויס, עווענטועל דריי-ציפערן פון נומער און 1 אונטערשריפט אדער א טייל פון דער סעריע-בעצייכנונג און איין אונטערשריפט, ווערט אויסגעטוישט אהן שום בעגרענצונגען און אראפרעכנונגען אין אלע אפטיילונגען פון דער באנק פאלסקי-קאסעס ביי די פינאנץ-אמטען און אין די פאסט-אפטיילונגען.

אין דעם פאל ענדערט אפילו נישט די זאכלאגע דער אומשטאנד, וואס דער באנק-בילעט איז צוזאמענגעקלעבט, קוים בעשטעהט ער נאר פון דיזעלבע גרונט-טיילען און ענטשפרעכט די נאר-וואס אויסגערעכנטע בעדינגונגען, מיט דער הסכמה פון דער דירעקציע פון באנק פאלסקי קאן אויך אויסגעטוישט ווערען א שארפער צושעדיגטער בילעט, אויב דער דאזיגער ווענדעט זיך וועגען דעם און איז ביכולת צו בעווייזען, אז די צושעדיגונג איז פארגעקומען צוליב אומאפהענגיגע פון איהם סבות (פייער א. א. וו.) ביים אויסטוישען אזעלכע באנק-בילעטען ווערט אראפגערעכנט די קאסטען איבערשיקונג, קארעספאנדענץ און בילעט-דרוק.

איצט וועגען מעטאל-געלט אדער

מטבעות.

אויך מעטאל-געלט מוז איבערגעטוישט ווערען אהן יעדער בעגרענצונג און אראפרעכנונג, אויב די בעצייכנונג איז טיילווייז אפגעריבען געווארען אדער צופעליג צושעדיגט געווארען. קוים איז די בעצייכנונג גענצליך אויסגעריבען געווארען פון ביידע זייטען אדער די מטבע איז מיט א כיוון צושעדיגט געווארען, ווערט זי נישט אויסגעטוישט. אזעלכע מטבעות האט די באנק-פאלסקי און די מלוכה-קאסעס א פליכט צו סקאסירען (דורכצושניידען) און צוריקצוגעבען דעם איינענטימער.

וואס שייך גאלד-געלט ווערט עס נישט איבערגעטוישט, אויב ס'פעהלט מעהר ווי 5-טויזענטסטעל פון דער געזעצליך-נארמאלער וואג. דאגעגען קאנען אזעלכע גאלדענע מטבעות אפגעקויפט ווערען דורך דער באנק פאלסקי אויף דער וואג, רעכנענדיג צו 5 זל. 33 גר. פאר א גראם.

י. א.

אייניגע וויכטיגע כללים וועגען פאטענטען-אויסקויף

די אויספיר פעראָרדענונג פון פינאנץ-מיניסטער צום אוסטאוו וועגען אינדוסטרי שטייער, וואס איז פארעפענטליכט געווארען אין דוש. אוסטאוו נומער 40 אונטער דער פאזיציע 406, קלערט געוויי אויף כמעט אלע ביזהער נישט קלארע בעשטימונגען פון דערמאנטען אוסטאוו.

קודם כל וועלען מיר ציטירען די ארטיקלען פון דער נייער וואס ערשיינענער פעראָרדענונג, וועלכע דערגענצען די רשימה פון פאטענטען-טאריף.

פון דער דאזיגער צוגאב-רשימה איז אלזא צו זעהן, אז בענזין-סטאציעס דארפען אויסקויפען 3-טע קאטעגאריע, דאגעגען דער פערקויף פון אלע איבעריגע אויטאמאטען קאן פארקומען אויפ'ן סמך פון א 4-טע קאטעגאריע האנדעלס-פאטענט.

2-טע קאטעגאריע האנדעלס-פאטענטען זענען מחויב אויסצוקויפען: 1) רעקלאמע אונטערנעמונגען, 2) אונטערנעמונגען, וועלכע בעזיצען מער ווי 3 טאקסובקעס אדער מער ווי 1 אויטאבוס, 3) אונטערנעמונגען, וועלכע בעשעפטיגען זיך מיט אויסבארגען קינעמאטאגראפישע פילמען אדער אזוי גערופענע געשיקטקייטס-אפאראטען און 4) בוכהאלטערישע-רעוויזיע ביוראס, אויב זיי בעשעפטיגען מער ווי 2 אנגעשטעלטע.

2-טע קאטעגאריע זענען דעסגלייכען אויך מחויב אויסצוקויפען אונטערנעמונגען, וועלכע פערדינגען זאלען אויף פארשטעלונגען, קאנצערטען, פערוויילונגען, פארלעזונגען און פערזאמלונגען אויף וויפיל די דאזיגע זאלען געפונען זיך אין לאדז אדער אין אנדערע שטעט פון דער ערשטער שטייער-קלאס.

3-טע קאטעגאריע קויפען אויס:

1) רעוויזיע-בוכהאלטערישע ביוראס, וועלכע בעשעפטיגען ביז 2 אנג. 2) אונטערנעמונגען ביז 3 טאקסובקעס אדער 1 אויטאבוס, 3) אונטערנעמונגען וועלכע פערדינגען פון 4 ביז 10 פערד, 4) לייה-ביבליאטעקען אין לאדז און אין שטעט פון 1 שטייער-קלאס, 5) אונטערנעמונגען וועלכע בארגען אויס ראדיא-הערער, 6) כעמישע באקטעריאלאגישע לאבאראטאריעס, 7) טעניס-קארטען, סטאדיאנען, שיס-בודעס, קארוסעלעס, 8) שאפער-קורסען, טאנץ-שולען.

4-טע קאטעגאריע מוזען אויסקויפען:

1) אונטערנעמונגען וועלכע טרייבען נאר 1 טאקסובקע, 2) אונטערנעמונגען, וועלכע האלטען געשיקטקייטס-אפאראטען, 3) אונטערנעמונגען וועלכע בארגען אויס ביז 4 פערד, 4) אונטערנעמונגען וועלכע בארגען אויס ראווערען ביז 10 שטיק, 5) אונטערנעמונגען וועלכע בארגען אויס מלבושים, 6) אונטערנעמונגען וועלכע פערדינגען גאראושען און וועלכע ס'קאנען זיך געפונען ביז 10 אויטאס.

אין.

געריכטס-קאסטען און שטראף-פראצעסע

אויף יעדען פערמשפט'ן אין א שטראף-פראצעס ווערען גלייכצייטיג ארויפגעלייגט די געריכטס-קאסטען פון דאזיגען פראצעס.

די הויך פון די געריכטס-קאסטען איז אפהענגיג פון דער שארפקייט פון ארויסגעטראגענעם אורטייל און עס גילטען דערביי פאלגענדע כללים:

אלזא די געריכטס-קאסטען פאר פערמשפט'ע אין דער ערשטער אינסטאנץ צו תפיסה אויף א טערמין

ביז	1 חודש	בעטרעפען	5	זלאטעס
"	3 חדשים	"	10	"
"	6 "	"	20	"
"	1 יאהר	"	40	"
"	2 "	"	80	"
"	4 "	"	160	"
"	6 "	"	320	"

אין פאל פון א פאראורטיילונג צו א לענגערען תפיסה-טערמין ווערען גענומען געריכטס-קאסטען אין דער הויך פון 6 הונדערט זלאטעס.

וואס שייך די פערמשפטע צו א געלד-שטראף, בעטרעפען די געריכטס-קאסטען 10 פראצענט פון דער אייגענטליכער שטראף-סומע.

ביי אנ'אויסמעסטונג פון ביידע שטראפען (געלד און ארעסט) צוזאמען, ווערען די געריכטס-קאסטען פעסטגעשטעלט לויט ביידע אנגעוויזענע כללים.

אויב אין אנ'אורטייל צו א געלד-שטראף ווערט דער פסק-דין אין פאל פון ארימקייט פערביטען אויף ארעסט, דארפען די געריכטס-קאסטען בעשטימט ווערען, ווי ביי אנ'אורטייל צו א געלד-שטראף.

פאר דער אפעלאציע ווערט גענומען א דאפעלטער אפצאהל, ווי פאר דער ערשטער אינסטאנץ, אויב די שטראף איז נישט געמילדערט געווארען.

קוים איז אבער די שטראף יא פערגרינגערט געווארען, בעטרעפט דער אפצאהל פאר דער צווייטער אינסטאנץ א העלפט פון דער סומע, וואס ווערט גענומען פאר דער ערשטער אינסטאנץ.

דער אפצאהל פאר דער דריטער אינסטאנץ (העכסטער געריכט) ווערט גענומען אין דרייפאכער הויך, ווי פאר דער צווייטער אינסטאנץ.

אין פראצעסען פון אזוי גערופענע פריוואטע אנקלאגעס ווערען די געריכטס-קאסטען אין פאל, ווען דער אנגעקלאגטער ווערט בעפרייט, גענומען פון אנקלאגער אין דער הויך פון 3 ביז 100 זל. פאר דער ערשטער אינסטאנץ.

כדאי איז אויך צו בעמערקען, אז דאס געריכט איז בערופען צו בעפרייען א פערמשפט'ען אדער פריוואט-אנקלאגער פון די געריכטס-קאסטען, וויבאלד ס'געפינט איין, אז דאס אויפמאנען פון אזא איינעם די דאזיגע קאסטען וועט זיך זעהר שווער אפרופען אויף זיין מאטעריעלען מצב.

—לד.

וויכטיגע אינפארמאציעס פאר פאבאר-פליכטיגע

ביים פעסטשטעלען די דינסט-פעהיגקייט פון א פאבאראווי ווערט גענומען אלס מאדוס די געגנזייטיגע פערהעלטניש צווישען דער מאס, וואג און דער ברייט.

אפהענגיג פון אט דער דאזיגער קערפערליכער קאנסטרוקציע ווערט דעסגלייכען אויך בעשטימט די צוגעפאסטקייט פון א צוגענומענעם פאבאראווי צו דעם אדער אנדערען ארט דינסט, עווענטועל געוועהר.

אין דעם פרט ווערען די פאבאראווי פון דער קאטעגאריע A, קלאסיפיצירטע אויפ'ן סמך פון די אזוי גערופענע מיליטערישע סאניטארע פארשריפטען, צוגעטיילט צו איינעם פון די פאלגענדע 4 טיפען:

1) טיפ N   3) טיפ S
2) טיפ P   4) טיפ K

צום טיפ N ווערען פערעכענט מענער, וועלכע זענען אין אלגעמיין קערפערליך שוואך ענטוויקעלט. די זעלנער פון אזא טיפ ווערען אויסגענוצט נאר צו אזא דינסט, וואס פאדערט נישט קיין שווערע פיזישע אנשטרענגונג.

לויט'ן טיפ P ווערען בעצייכנעט מענער, וועלכע זענען שטארק געבויט, פעסטע מיט א גוט ענטוויקעלטען ברוסט-קאסטען. דאס איז א טיפ פון א דורכשניטליכען פיעכור (פוס-גייער).

דער טיפ S נעמט ארייין מענער מיט א זעהר שטארקן און שווערן קערפערליכען געבוי, שווערע וואג און זעהר ברייטען ברוסט-קאסטען. דער דאזיגער טיפ זעלנער איז זעהר דויערהאפטיג און געאייגנעט פאר סאפיארען-דינסט.

וואס שייך ווייטער דעם טיפ K ווערען צו איהם פערעכענט מענער, וועלכע צייכנען זיך אויס מיט זייער שלאנקען און שטארקען קערפערליכען געבוי ביי אלגעמיינע סמנים פון געשיקטקייט און בעוועגליכקייט.

די כאראקטעריסטישע אייגענשאפטען פון דאזיגען טיפ מענער זענען קודם כל לאנגע פיס, ברייטער ברוסט קאסטען ביי א דורכשניטליכער מיטעלער וואג. אויב ס'גייט וועגען דער הויך, נעמט דער דאזיגער טיפ ארום מענער פון 165 ביז 175 צענטימעטער און אין נויטיגע פאלען אויך פון א הויך פון 160 ביז 164 צענטימעטער.

לויט'ן טיפ K ווערען בעצייכנעט מענער, וועלכע זענען אין פרט פון זייער קערפערליכער קאנסטרוקציע געאייגנעט פאר קאוואלעריע.

—לד.

געדענקט, יודען!

אז איהר דארפט פריהער נישט אונטערנעהמען קיין שום שריט אין אייער רעכטליכען ענין, כל זמן איהר האט זיך נישט פערשטענדיגט מיט'ן רעכטס-פובליציסט י. אינפעלד. לאדז, פיעטריס. 31
אויפנאהם-שעה'ן טעגליך פון 4–8 אוו.

מעשה-רע פון א יודישע הויזווירט

מאכט א שקר-בלבול אויף א לאקאטאר און ווערט דערפאר צוגעצויגען צו געריכט. פעראנט.

פאראן ווירטסלייט אין אונזער שטאט, וועלכע בעגניגען זיך נישט דערמיט, וואס זיי ווילען נישט וויסען פון קיין שום קריזיס און נויט און רייסען בגוואלד ארויס פון זייערע פעראָרימטע לאקאטארען דעם לעצטען גראשען דירה-געלד, נור זיי האבען נאך א סאדיסטישע הנאה צו פייניגען און פערביטערען דאס לעבען פון זייערע פערצווייפעלטע לאקאטארען.

אט צו אזא גאל פערשוין געהער א גרויס הויז אויף זגערזשער גאס, וואס איז געדיכט בעוואוינט דורך לויטער ארימע לייט און ארבייטסלאזע.

דער דערמאנטער הויזווירט, אגב א יוד, אנ'אויפגעקומענער גביר פיהרט שוין זייט א רייה יאהרען אנ'אומאויפהערליכע מלחמה מיט זיינע לאקאטארען. ס'האנדעלט זיך דא נישט וועגען דירה-געלד. די לאקאטארען פון דאזיגען הויז הונגערן און צאהלען דעם ווירט פינקטליך דאס דירה-געלד.

דער דערמאנטער הויזווירט האט סתם א געוואוינהייט צו בעפאלען ביי יעדער געלעגענהייט זיינע לאקאטארען מיט די געמיינסטע זידלעריען, ביטערסטע קללות און גאנץ אפט אויך מיט שמערצליכע קלעפ. אין דעם פרט מאכט ער נישט קיין אונטערשיד פון א פרוי ביז א מאנספערשוין און פון א קינד ביז א זקן. מיט אלע רייסט ער זיך ארום און קיינעם לאזט ער נישט רוהיג דורכגעהן דעם הויף.

נישט יעדער האט די מעגליכקייט צו פערפיהרען פראצעסען און צו פערטיידיגען זיין כבוד אויף א געריכטליכען וועג. מייסטענטייל לאקאטארן זענען אזוי פעראָרימט, אז זיי זענען נישט ביכולת אריינצוטראגען דעם 20-זלאטיגען געריכטס-אפצאהל און צו מאכען די איבריגע אויסגאבען, וואס זענען מיט אזעלכע פראצעסען פערבינדען. געהען טאקע דעם דאזיגען הויזווירט דער רוב זיינע אכזריות'דיגע מעשים גלאטיג דורך.

געפינט זיך יא שוין א בעליידיגטער אדער געשלאגענער לאקאטאר, וואס פערגינט זיך דעם ווירט איינצוגעבען אין געריכט, טעראריזירט ער איהם אזוי לאנג, ביז יענער ציהט אין דער לעצטער מינוט צוריק זיין אנקלאגע. אט די דאזיגע אומבעשטראפליכקייט זיינע פערשטארקט נאך מעהר זיין כוליגאנישען קוראזש און עס גייט טאקע נישט דורך א טאג, אז ער זאל זיך נישט צעהוילען איבער די ריקענס פון דעם אדער יענעם לאקאטאר.

און נישט בלויז דער בעל בית אליין ערלויבט זיך צו רייטען אויף די פלייצעס פון די לאקאטארן נור פון צייט צו צייט פערגינט זיך אויך דאס פערגעניגען די הויזווירטין. גאנץ אפט בפרט, ווען ס'האנדעלט זיך וועגען א ווידערשפעניגען, לאזען זיי זיך פערטרעטען אין דער איידעלער „אנלערן-מלאכה" דורך אונטערגעשיקטע באנדיטעס וואוילע יונגען.

די אלע ביז-איצטיגע הפקר-שטיק זענען אבער א קלייניגקייט אין פערגלייך מיט דער מעשה-רע, וואס דער דערמאנטער תקיף איז לעצטענס בעגאנגען געגען איינעם פון זיינע לאקאטארען.

אין זעלבען הויז וואוינט אין א קליין שטיבעל אנ'ארימע קראנקע אלמנה מיט עטליכע קליינע קינדער. האט דיזעלבע אלמנה אנ'עלטערן זוהן א שניידער-ארבייטער, וועלכער האלט אויס מיט זיין שווערע פראצע די גאנצע משפחה. אט אויף אויף דער דאזיגער אלמנה האט דער דערמאנטער הויזווירט געווארפען א בייז אויג און בעשלאסען א פנים אויף אנ'אריגינעלען אופן זיך מיט איהר אפצורעכענען.

איינמאל האט ער זיך אריינגעקריגען אויף א רעטזעלהאפטען וועג צו דער אלמנה אין הויז-קעמערל, אויפגעהאנגען דארט אויף א נאגעל אנ'אלט מלבוש, אריינגעלייגט אין בוזעם-קעשענע פון דאזיגען מלבוש א פעקעל אומלעגאלע אויפרופען און איז גלייך אוועק אין דער פאליציי און וועגען דעם געמאכט א געהעריגע מלדונג. ס'זענען תיכף געקומען עטליכע געהיים-אגענטען אויפ'ן אנגעוויזענעם ארט, האבען זיי טאקע געפאקט דאס אונטערגעווארפענע חמצ'ל.

ס'האבען נישט געהאלפען קיין טענות און בקשות. דער בחור, וועלכער ווייסט נישט פון קיין פארטיי און האט נישט קיין שייכות צו א פאראיין, איז תיכף ארעסטירט געווארען און איינגעזעצט געווארען אין דער תפיסה אויף גדאנסקע.

ווער ווייסט ווי לאנג דער אומשולדיגער בחור וואלט דארט אזוי געקוועטשט, ווען די אויספארשונגס-מאכט וואלט נישט בעמערקט, אז מיט דער דאזיגער מעשה איז דאך עפעס נישט אין גאנצען גלאטיג. מ'האט גענומען דעם בעל דבר אונטער א שטרענגען קרייץ-פעיהער און ס'איז באלד פעסטגעשטעלט געווארען, אז דאס איז זיין שטיקעל ארבייט.

דעם בחור האט מען גלייך בעפרייט און דער הויזווירט ווערט צוגעצויגען צו געריכטליכער פעראנטווארטליכקייט.

טאג-טעגליך קומען צו לויפען אין רעדאקציע לאקאטארען פון זעלבען הויז און גיסען פאר אונז אויס זייער ביטער הארץ וועגען די מעשים פון זעלבען הויזווירט.

ארגוס.

נייער פאלקסבלאט

דאס לאָדזער לעבען

נייער פאלקסבלאט

דאָנערשטאג
יט
23
סיון תרצ"ב

יוני
זון-אויפגאנג 3.14
זון-אונטערגאנג 7.59

פאבאר פון יאָהרגאנג 1911

היינט, דעם 23-טען יוני ד. י. דארפען זיך שטעלען:

פאר דער פאָבאָר-קאָמיסיע נומער 1 (נאַרוטאָוויטשא 75) די פאָבאָראָווצעס פון יאָהרגאנג 1911, וועלכע וואוינען אויפ'ן שטח פון 11-טען פאָל. קאָמיסאַריאַט, וועמענס נעמען ס'הויבען זיך אָן מיט די ליטערעס:

K Ź Ż Z

מאָרגען, דעם 24-טען פון 11-טען קאָמ.

M N P U

פאר דער קאָמיסיע נומער 2 (אַגראָדאָווע 34) די פאָבאָראָווצעס פון יאָהרגאנג 1911, וואָס וואוינען אויפ'ן שטח פון 14. פאָליציי-קאָמיסאריאַט מיט די פאמיליען-נעמען אויף די אותיות:

M N O Z Ź Ż

מאָרגען, דעם 24-טען, פון 14-טען קאָמיסאַריאַט, די ליטערעס:

S Sz Sch Ś T

צו די פאָבאָר-קאָמיסיעס דארפען די פאָבאָראָווצעס מיטנעמען די פּעסער, אָדער פערזענליכע דאָקומענטען ארויסגעגעבן פון די פאָליציי-קאָמיסאריאַטען, פראָלאָנגאציע און רעגיסטראציע-קאַרטען, וואָס זענען אויסגעשטעלט געוואָרען פון לאָדזער מאגיסטראַט, און בעשייניגונגען וועגען פאך און בילדונג.

די פליכט פון צושטעלען פערזענליכע דאָקומענטען איז אויך חל אויף די פאָבאָראָווצעס פון קאטעגאָריע ב., וועלכע האָבען די דאָזיגע בעשייניגונגען צוגעשטעלט צו די פאָבאָר-קאָמיסיע אין די פריהעריגע יאָהרען.

פון האנדעלס-געריכט

פאבריק פון „אַקצ. געז. קאראל שטיינערט" וועט ווייטער זיין טעטיג

אויף דער נעכטיגער זיצונג האָט דאָס האנדעלס-געריכט בעשטעטיגט דעם רעגולאַציע-אָפּמאַך אויף 8 פראָצ. אויסצוצאָהלען אין צוויי 3 חדשים-דיגע ראַטעס.

* * *

אין שייכות מיט דעם אופּאַדלאָשטש פון דער „אַקצ. געז. קאראל שטיינערט", האָט דאָס געריכט אָנגענומען דעם פאָרשלאָג פון קוראַטאָר, אַז איבער דער צייט פון אופּאַדלאָשטש זאָל די פאבריק זיין טעטיג.

* * *

אַלס ריכטער-קאָמיסאַר צום אופּאַדלאָשטש פון דער געפאַלענער פירמע „צעזאַר וויהאַן" (פּשעיאַזד 2) איז נאָמינירט געוואָרען דער האַנדעלס-ריכטער מאַלטשעווסקי.

* * *

די קרעדיטאָרען פון דער געפאַלענער פירמע „ס. דאָמאַנסקי און שותף" איז געגעבן געוואָרען א צוגאָב-טערמין פון 4 וואָכען אויף אָנצומעלדען די חובות.

* * *

אין הסכם מיט'ן פאָרשלאָג פון ריכטער קאָמיסאַר, האָט דאָס געריכט בעשטימט דעם לעצטען 2-וואָכענדיגען טערמין אויף אָנצומעלדען די פּרעטענזיעס פון דער פירמע „ל. ראָזענשטראַוך און וו. ביאַלער".

פראָקורענט פון דער „אַקצ. געז. ר. ליפשיץ" נארט אויס דריי טויזענד זלאָטעס

בעקומען דריי חדשים תפיסה און בעצאָהלען דריי טויזענד זלאָטעס

(א) אין סעפּטעמבער 1931, איז דער פּראָקורענט פון דער „אַקצ. געז. ר. ליפשיץ" — אַבּרהם ליפשיץ געקומען צו יעקב פאַפּאַווסקי, אויף זאַגראַדאָווא 3 מיט אַ פּראָפּאָזיציע אַז פאַפּאַווסקי זאָל באָרגען זיין פירמע, וועלכע געפינט זיך אין צאָהלונגס-שוועריגקייטען אַ סומע פון 3 טויזענד זל.

פאַפּאַווסקי, וועלכער איז אַ רייה יאָהרען געשטאַנען מיט דער פירמע ליפשיץ אין האַנדעלס-בעציהונגען האָט מסכים געווען צו באָרגען 3 טויזענד זל. נאָר מיט'ן תנאי, די פירמע ליפשיץ זאָל אויף דער הלוואָה אויסשטעלען וועקסלען.

אַבּרהם ליפשיץ האָט ערקלערט, אַז ס'פּאַסט נישט פאַר זיין פירמע אויסצושטעלען אייגענע וועקסלען, דעריבער וועט ער אַליין די וועקסלען אויסשטעלען. דער פּראָקורענט האָט אונטערגעשריבען די וועקסלען און פאַר דער פירמע בעקומען דריי טויזענד זל.

ווען די וועקסלען זענען פעליג געוואָרען, און פאַפּאַווסקי איז געקומען איינמאָהנען, האָט איהם די פירמע ליפשיץ ערקלערט, אַז זי ווייסט נישט פון וואָס צו זאָגען, אַז זי האָט דעם פּראָקורענט ליפשיץ נישט בעפולמעכטיגט הערצו.

נעכטען איז דער פּראָקורענט אַבּרהם ליפשיץ פער'משפט געוואָרען אויף 3 חדשים תפיסה און צו בעצאָהלען פאַפּאַווסקין 3 טויזענד זל.

א שטורעם-ווינד און שלאַקס-רעגען

האָט אָנגעמאַכט גרויסע שאָדענס

(2) דינסטאג בייטאָג האָט זיך איבער אונזער שטאָט און איבער דער סביבה אַדורכגעטראָגען אַ גרויסער שטורם, וואָס האָט אָנגעמאַכט גרויסע שאָדענס.

אויף עטליכע גאַסען זענען אָפּגעריסען געוואָרען פאַרקאַנעס און עס זענען אויסגעהאַקט געוואָרען שויבען אין די הייזער.

דער רעגען, וואָס האָט בעגלייט דעם שטורם האָט פערגאָסען די נידריגע טיילען פון שטאָט און אָנגעמאַכט שאָדענס אין די קעלערס.

אויף די זעלבע ערטער זענען די איינוואוינער געווען געצווינגען אַרויסצוטראָגען זייער ווירטשאַפט פון די פערגאָסענע קעלער-שטובען. אויף מאַנכע ערטער האָט מען אַרויסגערופען די פייער-לעשער, וועלכע האָבען געהאַט אַ שווערע ביסעל אַרבייט ביים אויספּאָמפּען דאָס וואַסער פון די קעלערס.

אויך אין די דערפער פון דער סביבה האָט דער שטורם-ווינד אָנגעמאַכט אַנגעהויפטע שאָדענס.

אויפ'ן שאָסיי זשאַבעניץ, — אַלעקסאַנדער האָט דער ווינד איינגעוואָרפען די טעלעגראַף-סלופּעס.

אין זשאַקאָוויץ האָט אַ דונער אַריינגעשלאָגען אין אַ הויז און אָנגעמאַכט אַ שרפה.

צוויי ברידער געפונען דעם טויט

פון א פולווער-אויפרייס איז א וואַלד

(2) דער לאַנדסמאַן שמיגעלסקי, צוזאַמען מיט זיין ברודער סטאַניסלאַוו פון דאָרף גאָושעל, האָבען אַרויסגענומען אַלטע בוימער אין וואַלד. כדי צו פערלייכטערען די אַרבייט, האָבען זיי אונטערן בוים אוועקגעלעגט אַ פּעקעלע פולווער. ביים אָנ־צינדען דעם פולווער, איז פאָרגעקומען אַן אויפרייס, פון וואָס סטעפאַן שמיגעלסקי איז אויפ'ן אָרט דערהרג'עט געוואָרען. דער ברודער איז אין אַ גוססן צושטאַנד אָפּגעפיהרט געוואָרען אין שפּיטאָל.

ס'ווערט נעבעך זויער

אז מ'כאפּט גיסען עסיג אין קייליכ'ס פלעשלעך...

(א) אויף גדאַנסקא 14, איז ענטדעקט געוואָרען אַן „עסיג-פאַבריקעל" וואָס איז געפיהרט געוואָרען פון אפרים באַום. (פּיעטריקאָווער 255).

באַום האָט דעם עסיג געגאָסען אין עסיג-פלעשלעך מיט עטיקעטען פון דער פירמע „גוסטאַוו קייליך". דער גאַנצער עסיג וואָס איז געפונען געוואָרען אויף לאַגער איז קוועסטיאָנירט געוואָרען און איז איבערגעגעבען געוואָרען אין אַ לאַבאָראַטאָריע צום אונטערזוכען. די פירמע קייליך קלאָגט באַום'ען אָן אין געריכט אויף שאָדען־ערזאַץ.

פון געריכט

א מוטער — א מערדערין

(2) מאַריאַ זאַמאַלסקא איז נעכטען געשטאַנען פאַר'ן געריכט, ווערענדיג בעשולדיגט. אַז זי האָט דערטרינקען איהר 5-יעהריג מיידעלע. די בעשולדיגטע האָט זיך מודה געווען אין שוידער־ליכען פערברעכען און דאָס געריכט האָט זי פער־משפט אויף 10 יאָהר שווערע תפיסה.

א שטרייק

(2) אין וואַרשאַווסקי'ס פאַבריק האָט אויס־געבראָכען א שטרייק צוליב דעם, וואָס די פירמע וויל רעדוצירען דעם אַרבייטס-לוין.

די נעכטיגע אונטערהאַנדלונגען מיט'ן אָנטייל פון א פערטרעטער פון אַרבייטס-אינספּעקטאָר האָט נישט געבראַכט צו קיין רעזולטאַט.

גאַסען-פרוי „פערשטענדיגט" זיך אויף „שטים-לשון"

בעקומט פאַר א קונצינ שטיקעל אַרבייט 7 חדשים תפיסה

(א) פאַר'ן געריכט זענען נעכטען געשטאַנען די גאַסען-פרויען דמאַראָווסקא און העלענא סמאַר־זשעק. זיי זענען אָנגעקלאָגט געוואָרען, אַז דעם 21. אַפּריל ד. י. האָבען זיי אויף שטים-לשון פערנאַרט דעם טויב-שטימען טעאָדאָר שטייגעקער פון פאַב־יאַניץ אין זייער „קאוואַלערקע", ביי וועמען זיי האָ־בען צוגענומען אַ פּאָרטפעל מיט 25 זל. און אַ האַנד־זייגערל.

די פּראָסטיטוטקע דעמאַראָווסקא איז פער־משפּט געוואָרען אויף 7 חדשים תפיסה. סמאַזשעק איז בעפרייט געוואָרען.

Dr. Z. Rakowski

ספּעציאַליסט פאַר אויערען-, נאָז-, האַלז-
און לונגען-קראַנקהייטען

11-טען ליסטאָפּאַד 9

(קאָנסטאַנטינער), טעלעפאָן 127-81

שפּרעכשטונדען פון 10—12 און 5—7, נעהמט אויך אָן
און לעטשניצע זגערושער 17 פון 10—12.

טאָג-נאָטיצען

וועגען אנאָנימע פאַבריקען

אין אַלע ווירטשאַפטליכע קרייזען ביי אינ־דוסטריעלער, סוחרים און האַנדווערקער איז איצט געוואָרען מאָדערן אַ בעגריף „אַנאָנים". די אינ־דוסטריעלער רעדען וועגען אַנאָנימע פאַבריקען, די סוחרים וועגען אַנאָנימען האַנדעל, די האַנדווערקער וועגען אַנאָנימע וואַרשטאַטען.

אַנאָנימע אונטערנעהמונגען ווערען אָנגערופען די, וועלכע פּראָדוצירען אָדער האַנדלען אָהן פּאַטענט, צאָהלען נישט קיין שום שטייערען און סאָציאַלע אָפּצאָהלונגען און זענען אַזוי אַרום בכח צו קאָנקורירען מיט די לעגאַלע אונטערנעהמונגען.

וועגען דעם דאָזיגען ענין ווערט אויפיל גערעדט, ווי די ווירטשאַפטליכע קרייזען וואָלטען מעהר קיין שום אַנדער זאָרג נישט געהאַט, ווי אַ חוץ די אַנאָנימע אונטערנעהמונגען וואָלטען זיי אַרומגעשוואומען אין גאָלד. ווען אין לאָדז האָט געוויילט דער וויצע-פינאַנץ-מיניסטער סטאַזשינסקי, האָט מען בעת דער אויפנאַהמע אין דער האַנדעלס-קאַמער נישט געהערט וועגען דעם צוזאַג פון שאַר־פע און ריקזיכטסלאָזע עקזעקוציעס, נישט וועגען דער עטאַטיסטישער פּאָליטיק פון וויצע-מיניסטער, וועלכער רואינירט זיכער דעם פּריוואַטען האַנדעל, נישט וועגען די אַלע אָנגעווייטאָגטע פראַגען, וואָס דריקען דעם מיטעלען און קליינעם אינדוסט־ריעלער און סוחר, נאָר דווקא וועגען דער דאָזיגער „אַנאָנימער סוחרישער און אינדוסטריעלער מלוכה", וואָס ברענגט צום אונטערגאַנג די גרויסע אינדו־סטרי און דעם גרויסען האַנדעל.

מיר ווילען נישט לייקענען, אַז די נישט־אָנגערייפּבערע פאַבריקאַנטען זענען נישט קיין נאָר־מאַלע ערשיינונג, דאָסזעלבע איז אויך מ'ט די סוחרים און האַנדווערקער, אָבער מ'טאָר נישט זוכען די סבה פון קריזיס אין וועלט-מאַסשטאַב און אויך אין פּוילען אין די דאָזיגע אַנאָנימען. פּונקט פערקעהרט, מ'דאַרף זוכען מיטלען צו בעקעמפען דעם קריזיס און ממילא וועלען שוין אָפּפאַלען אַלערליי אַנאָנימען, וועלכע מ'האָט געקענט צעה־לען אויף די פינגער אין דער צייט פון א געוויסער קאָניונקטור.

אפילו דער אויסרייד, אַז די אַנאָנימען צאָהלען נישט קיין שטייערען איז אויך נישט קיין וואָגיגער, ווען מ'וויל דאָס אַרויפלעגען אויפ'ן הויקער פון דעם גאַסען-הענדלער, פון דעם אָרימסטען בעל־מלאכה, אָדער פון דעם „פאַבריקאַנט" מ'שטיינס געזאָגט, וואָס אַרבייט אויס עטליכע מעטער מעט־קאַל. בעסער די ענערגיע אָנצווענדען אויף אויס־צובעסערען אונזער שטייער-סיסטעם אויף דעם אופן, אַז די שטייערען זאָלען צאָהלען די, וואָס פּראָדוצירען דירעקט פון די רויה-שטאָפען. די דאָזיגע פאַבריקאַנטען וועלען דאָס אַריינרעכנען אין זייער קאַלקולאַציע, האַלב-פאַבריקאַטען מוז דאָך יעדער קויפען צו זיינע אויסאַרבייטונגען, ממילא וועט ער שוין צאָהלען שטייערען און וועט נישט קענען בילינער אַרבייטען.

מ'דאַרף נישט זיין איינזייטיג און קוקען נאָר אויף דער זייט פון די, וועלכע זענען אַרויסגע־וואָרפען געוואָרען פון די וואַרשטאַטען און פאַבריקען, וועלכען מ'האָט שוין פערקויפט די לעצטע בעבעכעס, און זיי ראַטעווען זיך איצט, פון הונגער און נויט דורך גאַסען-האַנדעל, אָדער אויסאַרבייטען עטליכע מעטער סחורות, גלייכער צו ווענדען די אויפמערקזאַמקייט אויף דעם, אַז מ'זאָל בעקומען לאַנגטערמיניגע קרעדיטען, וועלכע קאָנען פערביליגערען די פּראָדוקציע, בעסער צו זעהן, אַז ס'זאָל זיין, וואָס ווייניגער עטאַטיסטישע אונטערנעהמונגען.

און נאָך אַ זאַך ווילען מיר קאָנסטאַטירען, גלייכצייטיג מיט'ן קאַמף מיט די אַנאָנימען מישט זיך אויס דער בעגריף מיט דעם קאַמף פון קליינ־אינדוסטריעלער און קליינהענדלער, אין וועלכען ס'ווערט שוין פּעראינטערעסירט גרויסע שיכטען פון דער יודישער בעפעלקערונג.

דעריבער איז אַ גרויסער וואונדער וואָס אויף דער לעצטער זיצונג פון דער האַנדעלס־קאַמער, ווען מ'האָט פיל גערעדט וועגען דעם דאָ־זיגען ענין, האָבען די פאָרשטעהער פון די לאָדזער קליינע אינדוסטריעלער און קליינהענדלער נישט גענומען קיין וואָרט און נישט געפּרובט דעם ענין גענוי אויפצוקלעהרען, ס'זאָל איינמאָל פאַר אַלע־מאָל קלאָהר ווערען וועגען וואָס דאָ האַנדעלט זיך און צי האָבען שוין די ווירטשאַפטליכע ספערען קיין אַנדערע זאָרגען, ווי מיט נישט קיין גע־שמאַקע מיטלען צו בעקעמפען די אַזוי גערופענע „אַנאָנימען".

י. ד.

טעאטער „סקאלא"
שרודמיעסקא 17.

אויפטריט פון דער וועלט-בעריהמטער קינסטלעריז. שטערן פון ניו-יארקער קונסט-טעאטער ∴

פרייטאג, דעם 24-טען ד. ח.
פייערליכע ערעפנונג פון זומער-סעזאן!

בערטא גערסטען

מיט אנ'ערשטקלאסיגן ווארשעווער און ווילנער אנסאמבל.
ס'בעטייליגט זיך אויך די בעליבטע ארטיסטין
קלארא סעגאלאוויטש

ערשטע פרעמיערע!
„איך וויל א קינד"

ס'בעטייליגט זיך פאלגענדער אנסאמבל: גערסטען בערטע, סעגאלאוויטש קלארא, ליטווינא בערטא, שילער רבקה, ראזענבלום דבורה, בוזגאן חבל, בליאכער שבתי, לאנדוי שמואל, מעלניק אברהם, סטרוגאטש יוסף, שריפטזעצער לייב.

קינסטלערישע לייטונג: מארק ארנשטיין. בילעטען שוין צו בעקומען אין דער קאסע פון „סקאלא"-טעאטער. אדמיניסטראטיווע אנפיהרונג: ב. אסס.

טעאטער „סקאלא"
שרודמיעסקא 17.

א הונגעריגע, א פערצווייפעלטע און א פערשעהמטע איז זי משוגע געווארען

א יודיש מיידעל ווערט פערגוואלדיגט דורך 5 אויסוואורפען

די שטאטישע פאגאטאוויע איז עהערנעכטען ארויסגערופען געווארען אויף נאוואמיעסקא גאס, וואו א יונג יודיש מיידעל, האט פלוצלונג בעקומען א שגעון-אנפאל, האט געשלאגען די דורכגעהער, אויסגעהאקט די שויבען און דאן זיך געוואלט ארונטערווארפען אונטער א פערביי-פאהרענדען טראמוויי. דער דאקטאר פון פאגאטאוויע האט פעסטגעשטעלט, אז דאס מיידעל האט בעקומען א פלוצלונגען אנפאל פון משוגעת און האט די קראנקע אפגעפיהרט אין דער שטאטישער „זביארניע".

ס'האט געדויערט א גאנצען טאג צייט ביז מ'האט די אומגליקליכע געבראכט צוריק צו איהר גייסטיגען גלייכגעוויכט און ערשט דא האט זי דערציילט די טראגישע געשיכטע פון איהר לעבען, וועלכע האט סוף-כל-סוף זי דערפיהרט צו משוגעת: דאס מיידעל איז איינגאנצען אלט 18 יאהר. זי הייסט חיה נארמאן און שטאמט פון אסטראוויצע. יונגערהייט איז איהר מוטער געשטארבען און זי איז געבליבען ביים פאטער, וועלכער איז געווען אין אסטראוויצע א מלמד. איהר פאטער האט נישט לאנג געווארט און חתונה געהאט צום צווייטען מאל מיט אנ'אלמנה פון גאליצישען שטעטעל מיעלעץ און זיך באלד דארט אריבערגעצויגען, חיה איז געבליבען אין אסטראוויצע ביי איהר משפחה. אזוי איז דאס מיידעל געוואקסען און זיך ענטוויקעלט, אהן פאטער און אהן מוטער. האט חיה בעקומען שלעכטע קאלעגען, ביז ס'איז געשעהען דאס שרעקליכסטע. חיה איז פערפיהרט געווארען און האט געפיהלט, אז זי דארף ווערען א מוטער. דאס יונגע מיידעל איז געווען פערצווייפעלט, זי האט זיך אבער געשעהמט, און מורא געהאט צו דערצעהלען פון איהר אומגליק איהרע משפחה מיטגלידער, ביי וועלכע זי האט זיך אויפגעהאלטען. אזעלכע זאכען לאזען זיך אבער נישט לאנג בעהאלטען און חיה'ס צושטאנד האט מען באלד אנגעהויבען צו דערקענען.

ס'איז געווארען א מהומה נישט נאר צווישען דער משפחה, נאר איינגאנצען שטעטעל.

ס'טייטש משה מלמד'ס טאכטער, אזא מין געשיכטע.

די משפחה האט זי פשוט ארויסגעטריבען, מ'האט איהר ערקלעהרט, אז פאר איהר איז גאהר נישט פערהאן קיין ארט און אז זי קען זיך געהען וואוהין זי וויל, פערשטעהט זיך, אז מ'האט חיהן נישט געוואלט אריינלאזען אין קיין שום יודישער שטוב אין גאנצען שטעטעל.

א חוץ דעם האבען נאך איהרע קרובים אנגעשריבען א בריף צו חיה'ס פאטער, וועלכען זיי האבען דערצעהלט אלץ וואס דא איז פארגעקומען.

משה מלמד האט דערוויל מורא געהאט, אז זיין טאכטער זאל נישט צו איהם קומען קיין מיעלעץ און ער האט אוועקגעשיקט א בריף צו זיין טאכטער, אז זי זאל תיכף פאהרען קיין לאדז, און ער וועט איהר שיקען דארט אהין 100 זלאטעס, כדי זי זאל זיך קענען אדורכפיהרען אנ'אונערלויבטע אפעראציע און זאל זיך דאן שאפען ארבייט, דאס מיידעל איז געווען צופרידען פון אזא אויסוועג, זיך צונויפגעלעגט עטליכע זלאטעס און געקומען קיין לאדז, דא האט זי אנגעהויבען צו ווארטען אויף די הונדערט זלאטעס פון איהר פאטער ר' משה מלמד, אבער א נעכטיגער טאג קיין געלד איז נישט געקומען. דערוויל איז זי געבליבען אהן א פרוטה אויף עסען אדער אויף נאכטלעגער, איהר לאגע איז געווארען אונערטרעגליך. זי האט אויסגענוצט די ריינע פילאנטראפישע אינסטיטוציעס, דער פרויען-שוץ-פעראיין, די קהלה, אבער אלץ האט זיך אויסגעשעפט.

פלוצלונג פון דער הוילער הויט זענען פאר איהר אויסגעוואקסען מלאכים פון הימעל, צוויי יונגע-לייט, וועלכע האבען אנגעהויבען צו שפאצירען מיט איהר, כסדר עפיס געקויפט און צו געזאגט איהר צו העלפען, חיה האט זיך מיט ביידע הענד אנגעכאפט אן דער כלומרשטער הילף פון די צוויי יונגעלייט, אייערנעכטען האבען די צוויי יונגעלייט זיך ווידער געטראפען מיט איהר, זי געפיהרט אויפן פעלד, וואו ס'האבען געווארט נאך 3 בחורים און איינער נאכן אנדערען האבען דאס מיידעל פערגוואלדיגט און זענען ענטלאפען, א גאנצע נאכט האט זיך דאס אומגליקליכע מיידעל ארומגעבלאנקעט איבער די גאסען, א הונגעריגע, א פערצווייפעלטע. א פערביטערטע און פערשעהמטע איז זי געקומען אויף נאוואמיעסקא גאס, וואו איהרע נערווען האבען מעהר נישט אויסגעהאלטען און זי האט בעקומען א משוגעת-אנפאל.

דער צושטאנד פון חיה נארמאן אין דער „זביארניע" איז נאך אלץ א שווערער. ווער די אויסוואורפען זענען, ווי זיי הייסען און וואו זיי וואוינען ווייסט חיה נישט.

אפשר וואלט זיך איצט ר' משה מלמד פון מיעלעץ פעראינטערעסירט מיט'ן גורל פון זיין טאכטער?

„אמאטארן" פון שאקאלאד און קאניאק

האבען אלע צוזאמען בעקומען 9 יאהר תפיסה

(א) דעם 28-טען מערץ ה.י. האבען געהיים-אגענטען געכאפט גנ'בים, ווען זיי האבען אויסגעפיהרט א גנבה אין קאפּשינסקיס געוועלב, אויף בארוטאוויטשא 1, מ'האט דאן ביי זיי געפונען א גאנצען טראנספארט שאקאלאד, וואניליע, טיי און 10 פלעשלעך קאניאק.

בעסטען זענען זיי געשטאנען פאר'ן געריכט, נאכ'ן אויסהערען די עדות האט דאס געריכט ארויס געטראגען א פסק-דין, לויט וועלכען די גנבים מאיר קודצבארד, יחיאל פעפענבערג, זענען פערמשפט געווארען צו 3 יאהר תפיסה. זעליג מאזור-קעוויטש — 2 יאהר און אייזיק געלבארד אויף 1 יאהר תפיסה.

PRYWATNE POGOTOWIE LEKARSKIE
TEL. 12-333. ZIELONA № 6.
Szybka pomoc lekarska.–Przewóz chorych.

אונטערשטיצונגען פאר ארבייטסלאזע

דער אונטערשטיצונגס-אמט ביים מאגיסטראט איז מודיע, אז די דרינגענדע אונטערשטיצונגען פאר ארבייטסלאזע פאר'ן חודש אפריל, הויבט מען אן אויסצוצאהלען היינט דאנערשטאג, דעם 23-טע יוני לויט פאלגענדען סדר:

היינט, דאנערשטאג, דעם 23. יוני:

A B C D E F G H I J

מארגען, פרייטאג, דעם 24. יוני:

K L Ł M N O P

שבת, דעם 25. יוני:

R S T U W Z Ż

פולשטענדיג ליקווידירט דער שטרייק פון די סעזאן-ארבייטער

(א) דער שטרייק פון די סעזאן-ארבייטער, וועלכער האט געדויערט 9 טעג, איז שוין פולשטענדיג ליקווידירט געווארען. נעכטען זענען אלע 3500 סעזאן-ארבייטער צוגעטרעטען צו דער ארבייט.

קויפט ביי אונזערע אנאנסען-געבער

25 פראצ. הנחה אין די אפטייקען בעקומען די מלוכה-בעאמטע פון 1. יולי אן

(2) פון 1-טען יולי אן, וועלען די מלוכה-בעאמטע בעקומען אין די אפטייקען א הנחה אויף 25 פראצ. לויט די אפטייק-פרייזען.

גנבים-אקראבאטען

(2) אין דער וואוינונג פון פלארענטינא קעמפינסקא, פושעיאזד 72, האבען זיך גנבים אריינגעקריגען דורכ'ן באלקאן אויפ'ן ערשטען שטאק און דארט אויסגעליידיגט די שענק.

די גנבה האט מען ערשט בעמערקט אין דער פריה. פאליציי זוכט די גנבים.

א קינד אונטער א ריסארקע

(2) דער 4-יעהריגער אברהם מידלאזש איז אויף פייפערס גאס ארונטערגעפאלען אונטער א ריסארקע און איז שווער פערוואונדעט געווארען.

דערטרונקען געווארען

(2) אין דארף פושיקלאוו איז דערטרונקען געווארען, אין דארטיגען טייך, דער 18-יעהריגער יוליאן שימאנסקי, נאך עטליכע שעה זוכען, האט מען דעם אומגליקליכען ארויסגענומען א טויטען פון טייך.

ר. איזראעל

דאס בופעט-מיידעל

א סענסאציאנעל-ערארטישער ראמאן פון דער לאדזער וויירקליכקייט

(50

מאנקע האט אויסגענוצט די געלעגענהייט און איז אויך ארויסגעשפרונגען פון בעט. דער נאטשאלניק איז צוגעלאפען צו איהר מיט פערביילטע פויסטען, גרייט זיך צו וואלפען אויף איהר און זי צו ממית'ן. מאנקע האט זיך צוגערוקט נעהנטער צו דער טיר. זי האט זיך שטארק דערשראקען פאר דעם נאטשאלניקס אויסזעהען און כעס און ווען ער האט געוואלט צולויפען צו איהר, האט מאנקע איבערגעדרעהט דעם שליסעל פון דער טיר און א ריס-געגעבען די טיר, וועלכע האט זיך לייכט בעעפענט. דער וועכטער, וואס איז געשטאנען ביי דער טיר האט דאס אנגענומען פאר א סימן, אז דער פערהער איז געענדיגט און האט מאנקען צוריק אפגעפיהרט אין איהר קאמער אריין. דער נאטשאלניק איז געבליבען אליין, ווי אנ'אפגעגאסען טער, ווי אנ'אפגעשמיסענער. גארנישט האט איהם אזוי שטארק פערדראסען ווי די פלוצלונדיגע פראגע פון מאנקען וועגען דעם ארעסטאנט אין קארצער צימער.

— וואס איז דאס? האט ער זיך אליין געפרעגט, צי האט מען עפעס דערשמעקט, צי ווייס אימיצער וועגען דער גאנצער געשיכטע מיט'ן טעות פראנקענשטיין—לאניאוסקי? דאס איז דאך נישט מעגליך. ס'איז דאך נישט צו פערשטעהען, אז מיין פערטרעטער סאקטשאק זאל האבען וועגען דעם אויסגעזאגט, ווייל ס'האנדעלט זיך דאך וועגען זיין קאריערע מעהר ווי וועגען מיינער.

דער נאטשאלניק האט זיך שנעל אנגעטון און איז אריין אין קאנצעלאריע. ביים שרייב-טיש איז געזעסען סאקטשאק, וועלכער האט געטון זיין ארבייט.

— אוי איהר טוט נישט גוט, פאניע נאטשעלניקו, האט סאקטשאק געזאגט, קענט איהר דען נישט אנדערשוואו אויסנוצען אייער ליידענשאפט, נאר דווקא דא אין טורמע מיט די ארעסטאנטקעס, אמת, איך וועל אייך נישט פראווען קיין מאראל און איך מוז מודה זיין, אז די ארעסטאנטקע מאנקע איז פון די שעהנסטע, וועלכע מיר האבען אמאל געהאט אין טורמע, פון דעסטוועגען דארפט איהר נישט דערנידעריגען אייער פרעסטיזש מיט אזעלכע זאכען ביי די טורמע-וועכטער און בעדינטע.

— איהר זאלט דאס שטענדיג האבען ביי פרויען, וואס איך האב פון דער דאזיגער מאנקע געהאט, האט דער נאטשאלניק געזאגט. ענדליך האנדעלט זיך איצט וועגען פיל וויכטיגערע זאכען.

— דהיינו? האט סאבטשאק געפרעגט.

— זאגט מיר נאר, פאניע סאבטשאק, האט דער נאטשאלניק געזאגט, אונטערשטרייכענדיג יעדעס ווארט, פון וואנען ווייסען דאס די ארעסטאנטען וועגען א געהיימנישפולען מענשען אין קארצער-צימער?

— די ארעסטאנטען ווייסען דערפון? דאס איז כמעט נישט מעגליך.

— און דאך איז עס אזוי, איהר האט אנגעקאכט די גאנצע קאשע און קאכט זי ווייטער, מיר וועלען מעהר פון דער דאזיגער זומפ נישט קענען ארויסקריכען.

— איך האב געטון אלץ גענוי ווי איהר האט געהייסען, האט סאבטשאק דערשראקען געזאגט, איך האב איהם אוועקגעזעצט אייגענעם אליין אין אזא צימער, וואו ס'איז שווער דורך 2 וואכען ווייטער צו לעבען. איך האב זיך בעמיהט, וואס ווען'געדליכט, לופט און עסען איהם צוצולאזען, אלץ [illegible] איך געטון.....

— איהר האט אבער נישט געטון דאס וויכטיגסטע. דער פערשוין האט שוין פון לאנג נישט גדארפט צו לעבען.

— איך.... וועל זיך בעמיהען.... אז ער זאל מעהר לאנג נישט אויסהאלטען.

— איצט איז שוין צו שפעט, דאס וועט שוין איצט קיין שום נוצען נישט ברענגען. די ארעסטאנטען ווייסען שוין וועגען זיין עקזיסטענץ און איך קען זייער פסיכאלאגיע, זיי וועלען זיך שוין איצט שטארק אינטערעסירען מיט זיין [illegible] שוין נאכפארשען אלץ וואס מיר וועלען מיט איהם טון. וואס האט איהר געטון סאבטשאק? וואס האט איהר געטון.

סאבטשאק האט שוין א שטיקעל צייט געהאט פערגעסען אן דער גאנצער געשיכטע און איצט האט זיך איהם צוריק אלץ דערמאהנט. דער גאנצער גרויל פון דער פאסירונג האט זיך איהם ווידער געטשעלט פאר די אויגען.

— ווער פון די ארעסטאנטען ווייס הערפון? האט סאבטשאק ארויסגעשטאמעלט.

— איך זעה, אז אין דעם ענין איז שטארק פעראינטערעסירט דער אלטער גנב „בעריש מויז", וועלכער איז שוין ביי אונז געווען עטליכע מאל אין טורמע און איז א כיטרע בעסטיע. ווייסט זיך ווי אויפצופיהרען, כדי מיט קייגעם נישט צו האבען צו טון.

— וועלען מיר איהם אפשר פון טורמע דא בעווייטיגען, אז ער זאל זיך נישט צופיל אריינמישען און זאל זיך נישט צופיל דערוויסען.

— וועט זיין נאך ערגער, ווען מיר וועלען איהם פערלירען פון אויג, וועט פאר איהם זיין לייכטער מיט דעם דאזיגען ענין צו אינטערעסירען. איהר דארפט דאך פערשטעהען, אז דאס איז אנ'אונגעהויערע סענסאציע, מיט וועלכע די וועלט וואלט געציטערט. מיר ביידע וואלטען שוין זיכער געווען געענדיגט. א חוץ אונזערע פאסטענס, וואלט דאס נאך געקאסט אונזער פרייהייט און די קאמפראמיטאציע פון אונזער גאנץ געריכטס-וועזען.

(פארטזעצונג קומט).

„שעהנע ליטעראטור" פאר דער שול-יוגענד

ווערט רעקאמענדירט דורך דער לאדזער מלוכה-דרוקעריי

(2) מיט עטליכע וואכען צוריק האט די מלוכה-דרוקעריי (פיעטריק. 85), פונאנדערגעשיקט אין די שולען קאנווערטען „רעקלאמע - דרוקען", וועלכע די מלוכה-דרוקעריי רעקלאמירט בייע ווערטפולע ביכער פון דער שעהנער ליטעראטור.

ווי ס'איז צו זעהען זענען די טיטולען פון די ביכער, וואס ווערען רעקלאמירט פאר דער שול-יוגענד ממש סקאנדאליעזע, ס'זענען דא למשל ביכער מיט אזעלכע טיטולען, ווי: „אין פלאמען פון ליבע", „די טראגעדיע פון דער פרוי", „די מוטער וואס האט נישט געבוירען", „האלבע מאנספער-שוינען" א. אנד.

די קאנווערטען זענען פערזעהען מיט שטעמפלען: „אמטליך בעפרייט פון פאסט-אפצאהל".

די שול - מאכט דארף זיך פעראינטערעסירען מיט דער דאזיגער „שענער ליטעראטור" וואס ווערט רעקאמענדירט דורך דער מלוכה-דרוקעריי.

נ״ע אברהם משה בערנשטיין

ס'איז געשטארבען אייבער פון די ווירדיגסטע חזנים, וואס זענען ראוי געווען צו שטעהען ביים עמוד.

זיין ארט חזנות איז געווען ערהאבען, רוהיג און ערנסט, ער האט בעטראכט דעם עמוד ווי א פלאץ פון דער הייליגער עבודה, וואס דערהויבט דעם געמיט און בעוועגט די נשמה דורך רעליגיעז-מוזיקאלישע רעטשטאטיווען, וואס שעפען זייער יניקה אין די אלטע אמת יודישע בוטחאות.

אין דעם זין האט ער בעלערט זיינע תלמידים—חזנים און פיל אנהענגער פון דער ארט סינאגאגאלע נגונה.

א בעשיידענער מענש, אנ'עניו, א זעליש-גוטער מענש, האט ער תמיד געהאט א גרויסע ווירקונג אויף אלע, וועלכע האבען געהאט די זכיה מיט איהם צו קומען אין בעריהרונג, און מערקווירדיג: אט א דער שטילער, גוטער מענש איז געווען אזא גרויסער קאמפאזיטאר, דיכטער און לעהרער, אין אמת'ן זין פון ווארט. זיינע קאמפאזיציעס! ווער קען נישט דעם בעריהמטען „ד' ד' אל רחום וחנון", מיט וועלכען סיראטא'ס, קוסעוויצקי'ס, און אנדערע האבען מרעיש עולם געווען, און די איבעריגע קאמפאזיציעס וועלכע קיין איין יודישער סינא באגעגן־כאר קען אהן זיי נישט אויסקומען. זיינע לידער און די הונדערטער, וועלכע יעדעס קינד זינגט „מה בשמע לרגעים", „זאמד און שטערען", — איבערגעדיכטעט פרוג'ך, זיין ארבייט אין „יווא" בעהמען מיר, למשל, דעם פנקס וואו צו וויסען די אלטע זמירות און חסידישע נגונים פון אלע צייטען שייגט ווי ברילאנטען זיינע „פסאלמען" — אלץ איז מיט נישט צושטרענגע הארמאניע בעגלייט. צוגעבליך פאר אלע און און וועלכע ס'יואר'צעלט די טיפע פאעזיע, וואס בעוועגט די עכט־יודישע הערצער, זיין גוטסקייט: פאר אלע האט ער געהאט אנ'עצה, א גוט ווארט און אלץ מיט'ן ליבען שמייכעל אויף די ליפען, האט מען אבער אנגעהויבען הערען פון די „הייטמאדיגע" חזנים, וואס גארגלען און פייפען און טרילבען ארונטער אין שוהל, אין קאנצערט זאל, מיט אומווירדיגע בעוועגונגען, ווי אין א צירק זשעסטיקולירענדיג אונזערע הייליגע תפילות, וואס מוזען נאך אין דער סינאגאגע רעטשטאטירט און געזונגען ווערען מיט רוה און ווירדע ווי ס'פאסט פאר א הייליגער עבודה — האט זיין שמייכעל זיך פערוואנדעלט אין א וויינען דורך לאכען, און כמעט ווי ארויסגעשלוכצט מיט א פערביטערטע הארץ: אוי, וואס טוט איהר מיט אונזער עמוד, איהר פייפער'ס, גארגלערס און טרילערס, וואס רופען זיך כלומרשט חזנים!

דער ארט ערלויבט אונז נישט צו שרייבען אלץ, וואס מיר וויסען פון גרויסען מענש, דיכטער און ווירדיגען קאנטאר, מיר וועלען זאגען קורץ: ער איז געווען פון דער פלעיאדע חזנים, וואס האבען בעצירט און געהייליגט דעם גאטעסדינסט ווי: זולצער, וויינטרויב, מינקאווסקי, ראבינאוויטש א.ד.גל.

זאל איהם די ערד לייכט זיין, ווי ער האט פאר מעהרערע זיינע פערעהרער, תלמידים, פריינד קאלעגען, צו וועלכע איך, דער שרייבער פון די שורות האב די זכיה צו געהערען — דעם גאנצען חזנות- און דיריגענטען-פאך לייכט, ווירדיג און הייליג אויסצואיבען.

חבל על דאבדין!

D—ski

חברה כוללת לפנות קברי ישראל מבית הקברות קיל, אנטווערפען

דער שטאט־ראט פון אנטווערפען האט פאר איניגע יאהר בעשלאסען צו געברויכען דעם אלגעמיינעם קיעלער בית־עולם כדי די שטאט אויסצוברייטערען. זייט דעמאלט האט מען פון פיל טיילען די מאנומענטען אוועקגענומען און די קברים מיט דער ערד גלייך געמאכט, דעמזעלבען גורל ווארט נאך דעם 31־טען מאי 1933 די נישט־קאנצעסיאנירטע יודישע קברים פון קיעלער בית עולם. נאך דעם דאזיגען דאטום וועט די שטאט־פערוואלטונג די מצבות אוועקנעהמען און דאס פעלד גלייך מאכען.

אזוי אז מען וועט נישט דערקענען וואו עס זענען אמאל געווען קברים, ביז דעם 1־טען מאי 1933 ערלויבט די שטאט 2 מאל אין דער וואך, דינסטאג און פרייטאג פארמ. נאר אויף'ן פערלאנג פון די קרובים די קברים אויסגראבען און איבערצופירען אויף אנ'אנדער בית־עולם, נאכ'ן בעצאהלען די טאקסען, און אין אכט־נעהמענדיג די היגיענישע פארשריפטען.

דער צענטראל־קאמיטעט פון די 3 ח״ק איז אנגעפען, דערמאנען די קרובים אן דעם גרויסען און הייליגען חוב וואס זיי האבען צו ערפילען מיט זייערע קרובים, וואס ליגען אויפ'ן קיעלער בית־עולם, אום נישט צו לאזען די קברים פערשווינדען אויף אייביג. די 3 ח״ק וואס בעזיצען אין פיטע, האלאנד בית עולם'ס, וועלכע זענען אנ'אייביגער אייגענטום, שטעלען פעלד פריי צו דעם דאזיגען צוועק, די קרובים האבען ייער צו בעצאהלען די נויטיגע שפעזען פון אויסגראבען און איבערפיהרען. די יודישע געמיינדע איז נישט אימשטאנד דעם גרויסען גמילת חסד של אמת אליין אויסצופיהרען, דען עס זענען דא אייניגע טויזענד יודישע קברים אין קיעל וואס ברויכען אפקאסטען מיליאנען! און אויך לויט דעם ארוויס פון די בתי דינים דא הי ליגט דער חובנאר אויף די קרובים, און זיי אליין טראגען די פעראנטווארטליכקייט וואס מען וועט עס נישט מעהר קענען גוט מאכען, דען נישט לאזען איבערפיהרען הייסט לאזען פערשוואונדען די קברים פון זייערע קרובים.

עס איז א חוב אויף יעדען צו בעטראכטען דעם ערנסטען צושטאנד און נישט צו צעגערען צו ערפילען דעם לעצטען גמילת חסד של אמת, מיט די קרובים, וואס ליגען אויף קיעל און זיי איבערפיהרען למנוחה עולמית.

Cenrraal Comitè voor de Ontruiming der Joodsche Graven van de Kielbergraafplaats
Terliststraat 35 — Antwerpen

נ. ב. דער קאמיטעט בלייבט אין פונקציע נאר ביז ענדע דעצעמבער 1932.

AMBULATORJUM
WENEROLOGICZNE
przy lecznicy ZGIERSKIEJ 17
נעהמט אן טעגליך ספעצ. ארצט
Dr. H. ROZANER
פאר הויט- און ווענערישע קראנקהייטען,
מענער-שוועכע פון 1–2 בייטאג.

יודיש טעאטער אין „פילהארמאניע"
פערבאנד-טרופע פון א.א.פ. אין פוילען. אנפיהרונג: א. בעזמאן.
2 פאפולערע פארשטעלונגען 2
צו גאנץ ביליגע פרייזען
שבת, 4 נאכמיטאג
דער גרעסטער סעזאן-שלאגער
א הארץ, וואס בענקט
אלע פלעצער אין פארטער 1 זל.
באלקאן און גאלעריע 50 גר.
שבת, 9 אווענד דאס סענסאציאנעלע לעבענס-בילד מיט געזאנג און טענץ
„אויפ'ן וועג קיין בוענאס-איירעס"

באהן-קאטאסטראפע

(2) נישט ווייט פון דער סטאציע פעטריקאוו האבען זיך צוזאמענגעשטויסען 2 משא-צוגען.

ביידע לאקאמאטיווען זענען בעשעדיגט געווארען און א געהילף מאשיניסט איז שווער-פערוואונדעט געווארען.

די סיבה פון דער קאטאסטראפע איז נישט פעסטגעשטעלט געווארען.

גרויסע דארף-שרפה

(2) אין דארף ראדזען האט אויסגעבראכען א שרפה אין די בנינים פון פויער שווטשיק.

דאס פייער האט זיך שנעל פערשפרייט און זיך אריבערגעכאפט אויף די שכנ'ישע בנינים פון פויער קראווטשיק.

9 בנינים זענען פולשטענדיג פערברענט געווארען. דער היזק איז גרויס.

דערשאסן ביים גנבענען... גראז

(2) דער גאיאווא פון וואלד אין דארף קושעניטאוו האט בעמערקט ווי 4 פויערים גנבענען גראז אין וואלד. דער גאיאווע האט אויסגעשאסען און דער 18-יעהריגער יוזעף יענדזשעיטשיק איז געטראפען געווארען פון די קוילען און איז געפאלען טויט אויפן ארט.

דער גאיאווא לעאן שוויאטעק איז ארעסטירט געווארען.

מאטורע

דאס גימנאזיום פון מאריע האכשטיין האבען היי-יאהר פערענדיגט און בעקומען מאטוראל-צייגנישען פאלגענדע:

שפרה בארנשטיין, רבקה אסתר בירענצווייג, יוכבד בערגער, רבקה גאלדמאן, יוכבד גאלדרייך, רבקה גורוויץ, חיה גערמאן, נעללי וויניקאוו, שרה יהודית זיידענוואורם, שרה טוגעטמאן, רחל לאה טייך, טויבע טערקעלטאיב, חוה כהן, יהודית לוריע, מרים רחל ליימאן, לאה ליכטענשטיין, לאה מאזורקעוויץ, מרים נאטקיעוויץ, דבורה מאליניאק, טויבה בלומה, חיה שרה פרינץ, שרה צאללע, דבורה קארן, קאפציוסקא אלגא, שרה ראפאפארט.

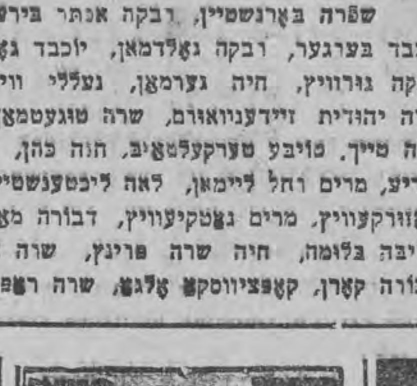

היינט און פאלג. טעג!
דער קעניג פון הומאר – דער אונפערגעסליכער קייזערליך - קעניגליכער פעלדמארשאלעק
Vlasta BURIAN
ווילט און ענטציקט אין זיין בעסטען פילם-מייסטערווערק א.נ.:
POD KURATELĄ
רעזשי פון בעקאנטען
Karol LAMAC
אויסער'ן פראגראם: קלאנג-צוגאבע
אנהייב אין געווענל. טעג 5 א זייגער נאכמ., שבת און זונטאג– 2.30 בייטאג.
הנחה בילעטן גילטיג אהן בעגרענצונגען.
דער זאל איז ווענטילירט און געקיהלט.

אפטייקען

היינטיגע נאכט-דיזשורען

(2) קאטשערקעוויטש (זגערזשער 84). שיפקעוויטש (קאפערניקא 26), זונדעלעוויטש (פיעטריקאווער 25), סאקאלעוויטש. (פשעיאזד 19), ליפיעץ (פיעטריקאווער 193), ריכטער (11 ליסטאפאד 85.

מארגען די ערעפענונג

פון נייעם יודישען טעאטער „סקאלא"

די פייערליכע ערעפענונג פון זומער-סעזאן אין נייעם פרעכטיגען טעאטער „סקאלא" קומט פאר מארגען, פרייטאג, די ערשטע – פרעמיערע וועט זיין בלום'ס פראבלעמען-פיעסע, „איך וויל א קינד" אין א נייע בעארבייטונג און אונטער דער רעזשי פון מארק ארנשטיין. עס וועט אויך זיין דער ערשטער אויפטריט פון בערטא גערסטען. אין אנסאמבל געפינען זיך: קלארא סעגאלאוויטש, לאנדוי, שריפטזעצער, סטרוגאטש, בוזגאן, גאטליב, מעלניק, ראזענבוים, בלאכער. און אנדערע.

אבערקאנטאר משה קוסעוויצקי איז לאדז

דעם קומענדיגען דינסטאג, טרעט אויף אין פילהארמאניע מיט איין איינציגען רעליגיעזען קאנצערט דער אבערקאנטאר פון דער ווארשעווער טלאמאצקער סינאגאגע ה' משה קוסעוויצקי.

אין פראגראם וועט קוסעוויצקי אויספיהרען א גאנצע רייהע הערליכע פערל פון זיין סינאגאגאלען אוצר. צ. א. שעהנע יודישע פאלקס-לידער און ווי אויך אריען אפערן.

ראדיא-פראגראם

דאנערשטאג, דעם 23 יוני

11.58 צייט-סיגנאל, 12,10 טעגליכער פרעסע-איבערזיכט, 12,40 מעטעאראלאגישער קאמוניקאט, 12,45 גראמאפאן-פליטען, 3,35 גראמאפאן-פליטען, 4.05 אוידיציע פון ווארשא, 4.40 „צווישען ביכער" איבערזיכט איבער די נייעסטע אויסגאבען פון פראפ. ה. מאשטשיצקי, 5 נאכמיטאג-קאנצערט, 6 רעפעראט, 6,20 טאנץ-מוזיק, 7 לאדזער פאסט קאסטעל, 7,15 פערשידענעס, 7,35 ראדיא-פרעסע, 7 45 קאמוניקאט פון דער לאדזער האנדעלס,קאמער, פילם-קאלענדאר, רעפערטואר פון די טעאטערן, 8 לייכטע מוזיק, 9,20 טראנסמיסיע פון ווארשא, 9 50 פרעסע-בעריכט, מעטעאראלאגישער קאמוניקאט, 10 טאנץ-מוזיק, 10.40 ספארט ידיעות פון ווארשא, 10,50 טאנץ-מוזיק פון ווארשא.

שייטלען
מיט פאריזער שרינדען
ווי אויך פערטיגע שייטלען
ווערען ערשטקלאסיג און רעיעל אויסגעארבייט
צו ביליגע פרייזען
-- און אנדולאציע --
ביי קערש, סקווערזאווא 15
לינקע אפיצינע, 1-טער שטאק.

אויטאגענישע שוויסונגען
מעטאל-בעארבייטונגען
שלאסעריי-ארבייטען
מאשינען - טיילען
פיהרט אויס ביליג
J. REDER, Łódź
11/13 קאנסטאנטינער
(רוג זאכאדניא)

Palma-Patent
— די —
בעוואוסטע פעלד-בעטן
"Palma-Patent"
וואס זענען אלעמען בעקאנט מיט זייער פראקטישקייט און דויערהאפטיגקייט
מיט א גאראנטיע אויף 3 יאהר
ווי אויך לעזשאקעס, פעלד - בעטלעך און פעלד - בענקלעך
מאטראצען געבעטע שאטקאווע, קאנאדיסקע קאזעטקעס, טאפטשאנעס
בעקומט מען נור אין דער בעקאנטער פאבריק
לאדז, פולנאצנא 24, טעל. 131-85
הורט דעטייל

יונג און אלט

יעדער קען פערדינען זעלבסטשטענדיג און אומעטום איבערהויפט איצט אויף זומער-וואוינונג איינשאפענדיג זיך אנ'אפאראט פאר מאמענטאלע פאטאגראפיעס קאסט נור ביז 50 זל. כדי צו מאכען צוגענגליך דאס ערלערנען פאר נישט-פערמעגליכע לערן איך אויס פולשטענדיג פערטיג מאכען מאמענט-פאטאגראפיעס. 1 וואך לערן-קורס א שעה טעגליך פאר'ן גאנצען קורס 5 זל., 2 שעה טעגליך א גאנצער קורס 10 זל.
בעמ.: ס'ווערט אויך אנגעוויזען: אפאראט-קויף, פערדינסט-מעגליכקייט א.אז.וו. שוו. יאקובא 5 ביים פאטאגראפיסט, נור פון 8–10 אווענד.

דער געהערטער הער גנב

וואס האט זונטאג אין אווענד אין טעאפילאוו ארויסגעצויגען על פי טעות א טייסטער אהן געלד ווערט זעהר געבעטען אפצוגעבען דעם אויסלענדישען פאס פון ארטיסט שמחה וויינשטאק, וואס האט זיך געפונען אין טייסטער. דיסקרעציע געזיכערט, און א הארציגער דאנק פון א יודישען אקטיאר.
אפצוברענגען אין אדמ. פון „נ' פאלקסבלאט" אדער שענקעוויטשא 29, וו. 48 ביי וויינשטאק.

ר'עטשניצע
פון דאקטוירים=ספעציאליסטען
17 זגיערזשער 17,
טעלעפאן 116=33

ס'נעהמען אן דאקטוירים פון אלע ספעציאליטעטען
ד"ר גאלדשטיין=פאלאק, ד"ר יוסטמאן, ד"ר מ. קאנטאר, ד"ר ציגע, ד"ר ראקאווסקי, ד"ר ראזענצווייג, ד"ר רוזשאנער, ד"ר וויינבערג, ד"ר סטופעל, צאהן-ארצט גראדזיענטשיק=קאראשיאווא
ווי אויך וויזיטען אין שטאט.
רענטגען-בעשטראלונגען, קווארץ, דיאטערמיע, עלעקטריזאציע און ערצט.יכע אנאליזען.

Dr. med.
W. Eychner
אקושעריע און פרויען=קראנקהייטען
וואוינט איצט 4 צעגעלניאנא 4
(נעבן קינא „טשארי") טעל. 134=72
נעהמט אן פון $2\frac{1}{2}$ – 4 און פון 7 – 8 אווענד

Dr. med. NIEWIAŻSKI
ספעציאליסט פאר סיפיליס, טריפער און הויט-קראנקהייטען, בעהאנדלונג פון מענער-שוועכע
אנדזשעיא 5, טעל. 159-40
נעמט אן פון 8–11 און פון 5–9 אוו.
זונטאג און יום-טוב פון 9–1 פארמ.
בעזונדערער ווארטע-זאל פאר פרויען

Dr. med. REICHER
פאלודניאווא 28, טעל. 20193
ספעציאל-ארצט פאר מענער=שוועכע=בעהאנדלונג צוריקגעקעהרט.
נעהמט אן פון 8 — 11 פריה און פון 5 — 8 אווענד
זונטאג און יום-טובים פון 9 — 1 בייטאג.

קליינע אנאנסען
1 זלאטי
פאר א אנאנס ביז 15 ווערטער

פרייע פאסטענס
עס ווערט זאפארט געזוכט קוואליפיצירטע קראפט-שפולערינס און א שטריקער אויף א 12-ער מאשין. מעלדען זיך ביי מעשבערג, נאוואמיעסקא 26.

פערשידענעס
Przystojny wyższej kultury młodzieniec lat 25 poślubi niebiedną łodziankę. Oferty sub. „Nauczyciel języków" do adm. niniejszego pisma. 3887

Ważne dla mleczarni i cukierni! Urządzenie prawie nowe okazyjnie sprzedam b. tanio. Rzgowska 52. 3884

די ערשטע יודישע
ראהמען-פאבריק
פון י. צווייליך, לאדז,
נארוטאוויטשא 11, (אין הויף)
עמפפעהלט צו פאבריקס=פרייזען
זעמטליכע איינראהמונגען אין
לייסטען סטיל אוואהל ראהמען
ווי אויך גארדין=ק סטען אין א גרויסען אויסוואהל.

Z PRAWAMI GIMNAZJÓW PAŃSTWOWYCH
Zeńskie Gimnazjum Tow. „Kultura"
Łódź, Wólczańska Nr. 123 (tel. 174-85)

Egzaminy do wszystkich klas gimnazjum wyższego oraz do klas przygotowawczych (A., B., C., D., I, II, III) rozpoczną się dnia 24 b.m. **Opłaty niskie. Dla niezamożnych ulgi.**

Do klasy A przyjmuje się dzieci bez umiejętności czytania i pisania.
Dyrektorka
Helena Manugiewiczowa.
9888

איטשעס 104

פאר גראמישע אנשטאלטען דרוקערייען און פערלאגען עמפפעהלט
די איינציגע אידישע צינקאגראפיע אין לאדז
„געצלוקס"
טעל.: 241-24
פיעטרקאווער 104

כעמיש=
באקטעריאלאגישע
לאבאראטאריע
פון מאגיסטער
נ. שאץ
פיעטריקאווער 37
פראנט, 2 שטאק.
אנאליזען פון קאל, אורין בלוט א. א. וו.
לייכעך און אנד.
מעסיגע פרייזען.

זיכערע הילף און א רפואה
אהז א אפעראציע, אן בלוט, אהז א מעסער און אהן בלוט-פערגיסונג פאר קראנקע אויף קילעס פאר מענער, ווייבער און קינדער. פערשידענע קאליקעס אין גוף פאר הויקערס און פיס

פערלאזט אייך נישט, ווייל דער ווינקעל-בראך ווערט גרויס אזוי ווי א מענשען-קאפ, אדער אזוי ווי א האסער-קאן און עס פאלט אריין אין דעם פים און דער קראנקער איז אין א גרויסער סכנה דורך פערדרייעי די קישקעס ווערט ער בראנדיג און שטערבליך. ספעציעל נגבענע הייל-באנדאזשען אויסגעצייכענט גוט דורך גרויסע פראפעסארען סוס מיינע בעהאנדלונג און פון דייטשען פראפעסאר

דאקטאר בראכירעהיגר בעזייטיגען זיכער דאס שווערסטען און געפעהרליכסטען ברוך. אויך פאר הויקערס, לייזוגגען מיט הייל-גארטעלען און אפאראטען פאר פערקרומטע פוס און פלאטפוס, ספעציעלע איינלאגען אין די שיך קינסטליכע גומענע פיס און הענד, גומענע זאקען, פאר די גרעסטע קראנקע אדערן. עמפפאנגט פון 9 ביז 1 בייטאג און פון 3 ביז 7 אין אווענד.

ארטאפעדישע אנשטאלט
Specialist J. RAPAPORT, Ortoped
von Lemberg Łódź, WOLCZANSKA 10, tel. 221-77, front, parter.

בעמערקונג: דאס פערזענליכע ערשיינען פון די קראנקע איז אונבעדינגט נויטיג. דיפלאמען האבען אויסגעשטעלט פאלגענדע איניווערזיטעטס-פראפעסארען: פראפ. ד"ר בעראנטש, פראפ. ד"ר י. מארישער, פראפ. ד"ר בר. קיעלאנאווסקי און אויך אנדערע.
מיר נעהמען אויך אן פערזיכערטע פון דער קראנקען-קאסע.

דאנקזאגונג.
דעם ה' דאר. י. ראפאפארט, דעם ספעציאליסט פון דער הייל-ארטאפעדיע, וואוינהאפט אין לאדז, וואלטשאנסקא 10, דאנק איך הערצליך פאר'ן אפעראטאהן מיין קינד פון א שווערער פערקריפלונג (פאראליוש פון די פיס) דורכ'ן פערלעגען א ספעציעלען הייל-ארטאפעדישען גארטעל לויט זיין מעטאדע. דאס קינד איז איצט נעגצליך געזונד און גלייך.
(—) **Szklarowie.**

קויפט נור פון די 1-טע קוועלע

גרויסער אויסוואהל
שפאצירוואגענס
אייזען - ניקעל-
בעטען
מאטראצען
ספרענזשינאוועע „Patent"
וויזשימאטשקעס אמעריקאנער
צו בעקומען אין פאבריקס-לאגער
„DOBROPOL", Łódź
Piotrkowska 73 (אין הויף)

קליינע אנאנסען
אין „נייעם פאלקסבלאט"
זענען אגוט און ביליג מיטעל
צו שטעלען זיך אין פערבינדונג מיט די פעראינטערעסירטע!
ווער עס וויל: 1) געפינען א לאקאטאר אדער א סובלאקאטאר
2) געפינען א וואוינונג אדער אנ'ענצעל צימער
3) געפינען אנ'ארבייטער, אנ'אנגעשטעלטען
4) פערקויפען א הויז אדער א געגענשטאנד
5) קויפען עפעס געלעגענהייטליך
6) בעקומען א פאסטען —
זאל אויפגעבען א קליינע אנאנס אין „נ' פאלקסבלאט"

יעדער איינציגער
מעבעל
האט זיך איבערציינגט, אז פאר דיוואנעס, פעלצען, נייה-מאשיגען, גארדעראבען אז"וו צאהלט די העכסטע פרייזען
א.ווייצמאן שענקעוויטש 23
טעלעפאן 191=00.
ביי מיר איז שטענדיג פערשידען גענוצט מעבעל אין גוטען צושטאנד צו פערקויפען.

א לאנגיעהריגער
מיליטער-בעאמטער
שרייבט ערלעדיגט אין אלע מיליטער-זאכען ספעציאליסט אין שרייבען פון ביטעס פאר
איינציגע שפיזערס
מאז
פעטריקאווער 10

חדר „תורה ודת"
עם גן=ילדים
פל. וואלבאשטשי 6 (נייע שטאט)
מאכט בעקאנט דאס גאך א גרינדליכען רעמאנט ווערט דאס חדר צום נייעם שול-יאהר פולשטענדיג רעארגאניזירט און פערפולקאמט אויף אלע געביטען פון למודי קודש און למודי חול.
איינשרייבונגען פון נייע תלמודים אויפ'ן קומענדיגען שול-יאהר 1932/33 אין אלע מחלקות ווי אויך אין גן=ילדים (פרעבעל-שול) קומען פאר פון כ"ג אייר (29 מאי) פון 9–1 טעגליך.
עלטערן! פערשרייבט אייערע קינדער אין חדר „תורה ודת" ווי ס'ווערט געלייגט גרויס אכט אויף דער ערציהונג און דרך-ארץ'דיגע אויפפיהרונג און ס'ווערט געלערנט דורך מלמדים ספעציאליסטען תורה ודרך ארץ און אלעס, וואס א יודיש קינד דארף צו וויסען!
קינדער פון 4 ביז 8 יאהר ווערען אהיים געפיהרט דורך א ספעציעלען מענש.
צוליב'ן קריזיס הנחה=פרייז.

Starszy Felczer
L. Tajchner
אלטשטאדט 12 טעל. 165-72
בעזיצט א 23-יעהריגע שפיטאל-פראקטיק אין ווארשא און אין לאדז.
נעהמט אן קראנקע פון אלע ספעציאליטעטען א גאנצען טאג.
פאר ארימע אויפנאהם פון 8–10 פריה נור 1 זל.
פאקעז=שטעלן מיט פרישע קראוויאנקע און גיט ארויס בעשייניגונגען.

Dr. med. Haltrecht
ספעציאל=ארצט פאר הויט= און געשלעכטס=קראנקהייטען
פיעטריקאווער 10, טעל. 245=21
נעהמט אן פון 8–11 פריה, 12.30–1.30 מיטאג און פון 5–9 אווענד, זונטאג פון 10–1.
פאר אונבעמיטעלטע — לעטשניצע - פרייזען.

DR. MED. J. ŁUBICZ
כירורג-ארטאפעד
פאלודניאווא 9, טעל. 183=47
קראנקהייטען פון די ביינער, געלענקען,
פערקרימונגען פון די פלייצעס און גלידער
אייגענע פראצאווניע פון זעמטליכע ארטאפעדישע אפאראטען ווי: חקלאדקעס אויף פלאטפוסען, קינסטליכע הענד און פיס, גארטעלען א. אז. וו.
נעהמט אן פון 2.30 ביז 4.30 נאכמיטאג

„SANATO"
כירורגיש=וועכנעריז-אנשטאלט
אגראדאווא 10, טעל. 213-57
1-טע און 2-טע קלאס
גינעקאלאגיש-וועכנעריז-אבטיילונג
ד"ר מעד. ש. איינער, ד"ר מעד. י. בוים, ד"ר מעד. רייטלער=קוריאנסקא ד"ר מעד. וו. אייכנער
פרייז פון א געבורט
אין 2-טען קלאס צוזאמען מיט פערהיטונגס-מיטלען
200 זל.
אויפזיכט איבערן קינד ד"ר מעד. י. פאלאסאוו
כירורגישע אבטיילונג פון ד"ר מעד. מ. קאנטאר.

אבאנעמענטס-פרייז: אין לאדז — 5 זל. א חודש מיט צושטעלען א היים; אויף דער פראווינץ 6–6 א חודש אין אויסלאנד — 8 זל.
פאר'ן אינהאלט און טערמינען די אנאנסען אין דער פערלאג נישט פעראנטווארטליך
די אדמיניסטראציע איז אפען בייטאג און ביינאכט.

אנאנסען-פרייז: פאר'ן טעקסט—18 גר. פרייטאג און ערב יו"ט—24 גר. אין דער דיט 8 שפאלטען
אין טעקסט—40 . . . . . 60— 4
נאכ'ן טעקסט—12 . . . . . 18— 8
פאר פאליטישער-שטרייה: ... 50 ... 100 ... 10 גר. 5 ...

Wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brzustowski i D. Zilberberg.
Redaktor odpowiedzialny: Ch. ...
Czcionkami i druk. „Najer Folksblat", Zielona 21.